Caillavet y Robert de Flers

576

L'amor vetlla

Comedia en quatre actes

TRADUCCIÓ CATALANA PER

◆ ◆ CARLES CAPDEVILA ◆ ◆

9

L'amor vetlla

G. A. Caillavet y Robert de Flers

L'amor vetlla

Comedia en quatre actes

TRADUCCIÓ CATALANA PER
CARLES CAPDEVILA

BARTOMEU BAXARÍAS
IMPRESSOR : : P. Mercader, 10
BARCELONA : : : : : 1911

PERSONATGES	ACTORS
Carteret.	Sr. Ll. Puiggarí
Mossen Ramon.	» D. Aymerich
Lluis de juvigny	» A. Barbosa
Ernest Vernet.	» C. Capdevila
Gaspar.	» P. Sostres
Francesch	» F. Petit
Chauffeur.	» J. Santacana
Marquesa de juvigny, (tia de Lluis).	Sra. M. Bayona
Jaquelina, (nevoda de Carteret).	» E. Baró
Emriqueta de Morfontaine .	Srta. E. Fremon
Sofia Bernier	Sra. R. Gotarredona
Sainte Herminie	» M. Guri
Clara.	Srta. A. Casals
Candida	» C. Roca
Rosa	Sra. A. Verdier
Rosalia	» C. Huguet

Aquesta traducció va representarse per primera vegada en el Teatre Romea en Dessembre de 1910.

608763

ACTE PRIMER

Salóo d'una casa de camp. Mobles Lluis XVI y alguns pastels antics. En tot, bon gust y elegancia. A l'esquerra una taula de tresillo y un joc de cartes. A la dreta, un vetllador y al seu costat, el silló de la marquesa. Al fons un piano. A l'esquerra dugues portes vidrieres, que donen al jardí. A la dreta portes que comuniquen ab les habitacións. Son les dugues de la tarda d'un dia esplèndidament assoleiat.

ESCENA I

El CHAUFFEUR *y* GASPAR

Al aixecar el teló Gaspar està arreglant l'escena.

Chauffeur. (*Entrant*). Aquí hi ha el correu La senyora marquesa m'ha enviat a cercarlo á Dieppe.

Gaspar. Donam... El pujaré a les habitacións, perque's veu que'l dinar els ha fet venir ganes d'escriure y tohom ha pujat al seu cuarto. *(El Chauffeur li dona les cartes, que Gaspar va ordenant).* «Marquesa de Juvigny, Castell de Juvigny, prop de Dieppe...» Marquesa de Juvigny: «El Fígaro», «El Gaulois», «La Gazette de

France»... A veure'ls hostes... Srta. Sofía Bernier... «El pentagrama pera tots», «El trovador»... Oh; se veu que's deu divertir la senyoreta de companyía de la marquesa!

Chauffeur. Ja ho crech! Es mestre de piano.

Gaspar. Sr. Ernest Vernet, exalumne de l'escola de Roma... «Els Debats», «La Revista histórica», «El diari dels savis»... Ximpleries!

Chauffeur. Oh, sí! Y quan penso qu'aquest xicot es tant amich del senyoret Lluis...

Gaspar. El senyoret Lluis... Vetalaquí: Senyor conde de Juvigny *(llegint les faixes dels diaris)*: «París Sport», «Le Frou-frou», «La Revista catòlica».

Chauffeur. Això es ser algú!... Ah, ara que hi penso, la senyoreta Carteret, m'ha fet un encàrrech per la senyora marquesa...

Gaspar. La senyoreta Jaquelina?

Chauffeur. Sí. L'he trobada que passejaba ab aquell plaga del seu oncle... M'ha encarregat que digués a la senyora marquesa, que a dos quarts de tres, vindría pel *tennis*.

Gaspar. Està bè.... Ah, no m'havía adonat de la postal de la senyora,.. Oh!, justament es del senyoret. (*Llegeix*). «Decididament, estimada tía, seré al castell a les quatre. Recorts als criats que, segurament, llegiràn aquesta postal avans que vosté.»

Chauffeur. Ptsé!

Gaspar. Mal educat!

Chanffeur. Ara ve la senyoreta Sofía... M'en vaig.

S'en va.

ESCENA II

GASPAR *y* SOFÍA

Gaspar. *(Donantli'ls diaris).* Senyoreta...

Sofia. Gracies, Gaspar. (*Va per anarsen*). Escolti; no ha vist pas al senyoret Ernest... vuy dir al senyoret Ernest Verneu?

Gaspar. No, senyoreta; es al seu quarto.

Sofia. Ah, bè! Aixis... està bè, gracies, gracies, Gaspar.

S'en va cap al jardí; Gaspar va per anarsen.

ESCENA III

ERNEST *y* GASPAR

Ernest. (*Entrant*). Gaspar!

Gaspar. Aqui té'ls seus diaris, senyoret.

Ernest. Els meus diaris? Ah, gracias, Gaspar, moltes gracies...

Gaspar. La senyoreta Sofia acaba de sortir d'aqui y preguntaba per vosté.

Ernest. La senyoreta Sofia? Ah, no hi fa rès!... Està bé!... Diguim, Gaspar... No rès... Es dir... Crech que la senyoreta Carteret te de venir aquesta tarde; no ha pas arrivat encare?

Gaspar. No, senyor... Pero sé que a dos quarts de tres té de ser aquí.

Ernest. A dos quarts de tres?... Serà aquí a dos quarts de tres?...

Gaspar. Sí, senyor.

Ernest. Y quina hora es ara? *(Gaspar li ensenya el rellotje).* Va endarrera!

Gaspar. Oh, no, senyor... Es un quart de tres en punt.

Ernest. Que no han arribat el meus diaris?

Gaspar. Ara mateix acabo de donalshi, senyoret.

Ernest. Ah! Es vritat!.. Tan seval!... Perdoni. Gracies, gracies, Gaspar!

S'en va. Gaspar va per sortir.

ESCENA IV:

GASPAR *y* JAQUELINA

Jaquelina. *(Entrant pel jardí ab una raqueta a la mà).* Bon día, Gaspar.

Gaspar. Bon día, senyoreta.

Jaquelina. Diguim, Gaspar... No ha vist pas...

Gaspar. Al senyoret Ernest? Ara mateix era aquí y preguntaba per vosté.

Jaquelina. El senyoret Ernest? Ah!, bé, bé... No m'interesa això... Diguim, Gaspar, ¿es veritat que'l senyoret Lluis te de venir aquesta tarda?

Gaspar. Sí, senyoreta.

Jaquelina. Y no ha arribat, encare?

Gaspar. No encare.

Jaquelina. Ah!

Gaspar. Arrivarà a les quatre.

Jaquelina. Ah!... Quina hora es ara?

Gaspar. Les dugues vint.

Jaquelina. No més? Està bé. Esperaré la senyora marquesa aquí mateix.

Gaspar. Com la senyoreta vulgui.

S'en va.

ESCENA V

CARLOTA, *després* SOFIA

Jaquelinaa. A les quatre!...¿Com que tant se deu endonar de mí!.. Hi pensarà alguna

vegada?... Vaig a veure qué'm diuen les cartes.

Va a la tauleta hont hi ha el joch de cartes y comensa a tirarles.

Sofia. (*Entrant*). Ah! Jaquelin. qué tal?

Jaquelina. Molt bé, senyoreta!

Sofia. No sabia que fos aquí...

Jaquelina. Acabo d'arrivar ara mateix.

Sofia. Y doncs aquest matí? He estat esperantla per la llissò de piano.

Jaquelina. M'ha sigut impossible. He anat a captar per la campana de mossèn Ramon. Estaría tant content, el pobre, si la pogués tenir!...

Sofia. Ah! Molt bé... molt bé!... Y al tornar no ha pas vist al senyoret Ernest.

Jaquelina. No! Me sembla que no... Es dir, li puch assegurar... Hi ha persones que, no se com dirli, un les veu y aixis que giren l'esquena, com si no les haguès vistes.

Sofia. Me sembla que exagera una mica, Jaquelia!... El senyor Vernet es un jove distingit... un home superior. Tothom diu que a quaranta anys serà acadèmich!

Jaquelina. Y li estarà molt bé! Això ho dich en broma! Jo l'aprecio molt... es un amich de col-legi d'en Lluis y tenen gran intimitat. (*Ab desesperació*). Oh! Está vist! No hi ha manera de fer sortir ni un cavall! Vaja, no estich de sort!

Sofia. Pero, vosté creu en aquestes coses?

Jaquelina. Oh, no!... No més hi crech quan resulten certes.

Sofia. Es absurde!

Jaquelina. Sí; te rahó! Ahont son els pa-

pers?... Ah; ahir vaig deixarlos en el salonet.

S'en va per la dreta.

ESCENA VI

SOFIA *y* MOSSÉN RAMON

Sofia. *(Sospira y comensa a tirarse les cartes).* Ernest!... Tres reis seguits!... Les primeres ja m'diuen que no podrà ser mal! No m'estima!

M. Ramon. Bon día. Sofia.

Sofia. Ah! Mossèn Ramon!

M. Ramon. Eh? Pero qu'es això? Vosté creu en aquesta mena de jochs, vosté una persona seria!... Me deixa parat!...

Sofia. Oh! no, senyor, era per entreteniment no més...

M. Ramon. Val més així... Això son ridícoles supersticións.

Sofia. Sí, senyor... Y, qué tal la capta per la campana?

M. Ramon. Malament, molt malament, ab tot y els lloables esforssos de la Carlota.

Sofia. Ja li asseguro que s'ho ha pres ab un dalit...

M. Ramon. Oh, sí, la pobreta! Tindré la campana ó no la tindré? Això's lo que jo voldría saber! *(Maquinalment comensa a tirarse les cartes).* Aquesta soteta... aquesta soteta que no vol sortir!...

Sofia. Però, y ara! Vosté també, mossèn Ramon.

M. Ramón. Res... que aquesta endiastrada sota no surt. No tindrém la campana!

ESCENA VII

Els MATEIXOS *y* JAQUELINA

Jaquelina. *(Qu'acaba d'entrar).* Sí, Pare Ramon, la tindrà.

M. Ramón. Juquelina!... Qué dius?...

Sofia. Potser la capta d'aquest matí?...

Jaquelina. Oh! ha sigut un horror! Ni un cèntim! No he anat més que a cases de beates, y ja se sap que les beates...

Sofia. Senyoreta!

M. Ramón. Però Jaquelina!...

Jaquelina. Sí; si vosté les coneix mès bè que jo!... A mí m'hauría agradat ser capellà... pero estarme tot el día entre beates, això sí que no ho hauría pogut aguantar!

Sofia. Es dir que no hi ha cap esperansa?

Jaquelina. Si, Tinch una idea... una idea *espatarrant* com diu vostè...

M. Ramón. Però si jo no ho dich pas això...

Jaquelina. Psit! Vostè vol la campana si o no?

M. Ramon. Y tant si la vuy!

Jaquelina. Donchs vingui ab mi. Anirem a fer una visita en la que hi tinch molta confiansa.

Sofia. Una visita?...

M. Ramon. Però a qui?

Jaquelina. Ja li esplicaré després... Veyam, porta la sotana bona? El coll ben planxat?.. afeitat d'avuy?... Molt bé. *(L'es polsa.)* Aixís, està irresistible!... Ah! esperis...

S'en va correns a cercà un pulverisador.

Sofia. Quin espatotxí!

M. Ramon. A mi'm te encantat aquesta criatura! Té'ls ulls plens de claretat y continuament el cor l'hi riu al fons!

Jaquelina. (*Tornant ab el pulvorisador amagat darrera.*) Mossén Ramón, mirim!

Ell se gira y ella'l ruixa.

M. Ramon. Eh! qu'es aquesta rosada diabòlica! Prou... prou... Això es un escandol!

Jaquelina. Gens ni mica! Es pell d'Espanya. Ja'ns en podem anar.

M. Ramon. Oh! Senyor! (*S'olora la mànega.*) Sembla que porti flaire de temptació sobre meu!... Es esgarrifós... esgarrifós!... Y, no es gens desagradable!...

Jaquelina. Anem, anem. Ah! Sofía, per ahont s'hi es més aviat a Varengoville, per la carretera o pel parch?

Sofia. No se pas que aconsellarli...

Entra l'Ernest.

Jaquelina. (*Adonantse de l'Ernest.*) L'Ernest ens ho dirà.

Ernest. Senyoreta!

Jaquelina. Per anar a Varengoville, per hont se fa més dret?

Ernest. Jo aniría per la carretera.

Jaquelina. (*Anantsen.*) Gracies... Pel parch mossén Ramón... Hi anirem pel parch nosaltres, donchs... Fins a després. (*Cridant.*) Anem!...

M. Ramon. Ja vinch, já vinch...

S'en va depressa.

ESCENA VIII

ERNEST y SOFIA

Sofia. Que crudel es ab vostè!

Ernest. Oh! no, cah! Té rahó... Qui vulgui anar bé te de ferho tot al revés de lo que jo li digui, perque jo, tinch la fatalitat d'equivocarme sempre... La meva vida es aixó, senyoreta .. En conjunt, compren, una cosa bastant trista!...

Sofia. Perquè diu aixó? Me sembla que vostè no's te de planyar pas gaire de la seva sort!... Quan se té un nom com el seu, una posició, un pervindre...,

Ernest. Certament!... Soch d'una excelenta familia de magistrats... Tinch trenta mil pessetes de renda... En el mon cientifich se'm considera... Però, malgrat tot això, creguim senyoreta Sofia, el meu destí es el de un quefe d'estació o d'un acomodador de palcos.

Sofia. Però que diu?

Ernest. Vostè coneix alguna cosa més llastimosa que un quefe d'estació o qu'un acomodador de palcos? El quefe d'estació's passa la vida a l'anden veyent passar els trens que van cap a paissos alegres y plens de sol y qu'ell no pot veure may.,. L'acomodador de palcos, s'està en el correror, darrera de les portes; sent riure, plorar, aplaudir, sense que may pugui veure l'espectacle!... Donchs jo soch això; sempre'm quedo a l'anden o no'm moch del corredor!

Sofia. Vostè es injust! Li asseguro que té moltes simpaties y que tothom qui'l tracta l'estima. Fa quatre anys, que cada estiu ens trovem en aquesta casa, que fem mù-

sica plegats y he tingut ocasió d'apreciarlo y he sentit parlar molt bé de vostè.

Ernest. Sí, però may n'haurà sentit dir mal,

Sofia. May!

Ernest. Donchs això es la terrible! Sempre que parlen de mi diuen: «Quin bon xicot» Això desacredita. Es lo mateix que quan diuen d'una novela: «Es un bon llibre» ningú'l llegeix. A mi no m'han llegit may., igual que als meus llibres, per xo.

Sofia. Ah! jo'ls conech molt bé tots els seus llibres.

Ernest. Si?

Sofia. Y en soch gran admiradora. Pera mi el seu «*Ensaig sobre'ls impostos indirectes en l'antich regim*, y, l'*Historia de lo contenciós del parlament de París*», son dos llibres molt notables!

Ernest. Vostè'ls ha llegit? Com?

Sofia. Els vaig comprar l'any passat.

Ernest. Ah! era vostè!... L'editor y jo estavem tots intrigats... Creyem que era una broma d'algú...

Sofia. Es massa modest vostè.

Ernest. Cah! senyoreta, rès d'això! No soch jo'l modest, sino tot lo que'm succeeix... No voldría pas altre cosa que ser orgullós... però'm falten els medis.

Sofia. Però perquè?

Ernest. Perque may he tingut sort jo!... Miri; poques hores abans de venir al mon, la meva mare, pensant que la cosa no aniría tant depressa, va marxar cap a Trouville... Es clar, jo hi havía de neixer... Trouville, es un lloch d'estiueig, elegant, de moda... Donchs, cah! rès... l'enrenou

de la marxa... el sotraqueix del tren... Va haverse d'aturar a Pont-l'Eveque, un poblet molt bonich, això sí, però un xiquet ridicol, sab... Y, el meu nom? El meu nom... la padrina volía posarme Gerard, però'l padrí va imposarse y va ser Ernest... Que vol que sigui un home ab un nom aixís?

Sofia. Però quins pensaments més estranys!

Ernest. No, no! Fexishi: Ernest!

Sofia. (*Ab tendresa.*) Ernest!

Ernest. Això mateix, però ningú li diu aixís. Vostè!pot tant sols imaginarse qu'una dòna pugui cridar en un esclat de passió; «Ernest, t'estimo!» Ja veu vostè mateixa que no pot ser!

Sofia. Però sí!

Ernest. No!

Sofia. A mi'm sembla que sí!

Ernest. Això li sembla a vostè.

Sofia. (*Torbada.*) Naturalment... es clar... que jo, potser, no soch prou bon jutge en aquesta questió...

Ernest. A mi m'hauría agradat coneixer la vida... se estimat... Y, en comptes d'això,. me dich Ernest, compren?

Sofia. Oh, sí! El comprench!

Ernest. Vostè es molt inteligenta, Sofia!

Sofia. Oh! no... però, ja ho sab vostè... Jo també'm dich, Sofia!...

Ernest. Si... ve a ser lo mateix...

Sofia. Tampoch he tingut sort, jo... vostè ja coneix la meva vida... no m'haig pas amagar de rès, fóra inútil... Jo era una modesta professora de piano... y vaig tenir una aventura, compren?...

Ernest. Oh!

Sofia. Poca cosa; sab?...

Ernest. Ah!

Sofia. Un tenor!

Ernest. Oh! oh!...

Sofia. Però no un tenor de debó... tirava més a barítono.

Ernest. Ah! ah!...

Sofia. Tres mesos no mes... Però hi vaig trovar tant poques alegries, que la veritat, no'm va costar gens tornar adquirir bona fama... me dich Sofia!...

Ernest. Vostè ja pot compendre lo trist que es sentirse inferior... no tenir merits per agradar...

Sofia. Oh! si ho comprench! Però, ab, tot me sembla haver observat... Hi ha algú aquí ab qui vostè pensa y en cambi aquest algú no pensa en vostè; això'l fa patir!... Però, qui sab? potser vostè també fa patir a algú altre...

Ernest. Quí? Jo!... jo fer patir a una dòna!... Oh! no! No tindré aquesta sort!... Y que deliciós deu ser el fer patir!...

Sofia. Pobre xicot!

ESCENA IV

Els MATEIXOS *y* LA MARQUESA

Marquesa. (*Per l'esquerra, seguida d'una cambrera*). Bones tardes!... Val ja he despatxat la correspondencia. Pòsimho tot allá... Ja hi es tot? Les pastilles, el miralleti?... Ah! el rosaris ahont son?... Ah! sí; dintre la polvera... Ja s'en pot endur els llibres, no els necesito.

Ernest. Què lleigeix ara, senyora?

Marquesa. Jo no llegeixo més que dos llibres: «Vides de sants» y els «Quentos», de Voltaire.

Ernest. Ha llegit el manifest de la Juventut Monàrquica?

Marquesa. Oh! sí; es d'una insignificancia desesperant! Ja li dich qu'hem arrivat a un extrem...

Ernest. Però vosté, te confiansa en el trionf del seu partit.

Marquesa. Gens! Per això hi continùho.

Gaspar. (*Entrant*) La senyora marquesa vol que posi la tenda prop del tennis?

Marquesa. Com està el temps?

Gaspar. Insegur.

Marquesa. Quin aborriment!... Ernest, què li sembla, plourà o farà sol, avui?

Ernest. Oh! Me sembla que farà una tarda esplèndida.

Marquesa. Aixís, donchs, pluja segura. Fassi parar la tenda. Sofia, si volgués tenir la bondad d'ocuparsen?

Sofia. Sí, senyora marquesa.

Ernest y Sofia 's miren ab posat de resignació.

ESCENA X

MARQUESA *y* ERNEST

Marquesa. (*Assentantse*) Are qu'estém sols, ha parlat ja ab la Jaquelina?

Ernest. Veurà... He fet un altra cosa que m' ha semblat millor.

Marquesa. Y què es?

Ernest. No dirli rès.

Marquesa. Però què espera, dochs? Ja sap

l'interés que tinch en aquest casament.. Estimo a aquesta deliciosa criatura com a una filla!... Es tan franca, tan viva!... Frisa, com un cavall jove!... Es un cap de pardals, com diu el masover...

Ernest. Es molt simpàtich aquest home!

Marquesa. La pobre va tenir la desgracia de perdre els seus pares, molt joveneta, y ha sigut molt mal educada, més ben dit, gens educada per l'arrauxat del seu oncle!... Justament l'hi he escrit pera que'm vingui a veure, aquest vellot! Vuy sapiguer per què no vol fer arreglar els rosers que separen els nostres jardíns, y sobre tot li vuy parlar respecte al pervindre de la Jaquelina... A aquesta criatura li convé un home sèrio, reposat; un marit que, no sè com dirho... que sigui una mica aborrit... Vosté seria l'home ideal per ella!

Ernest. Però senyora!...

Marquesa. No s'enfadi!... Ja sap que l'aprecio molt a vosté... Li agrada ella?

Ernest. Oh!... Sols me fa por que'm trovi poch interessant, poca cosa, sap?

Marquesa. Vosté no hi entèn en això.

Ernest. Evidentment, no senyora... jo no hi entench... soch un historiador...

Marquesa. Justament!... Aquí te'ls seus llibres, per exemple .. Sempre tría uns assumptes que traspuent aborriment per tots quatre costats. . Semblen llibres de càstich...

Ernest. Es que no trovo...

Marquesa. Vol callar!... Me sembla que bé hi ha altres coses, en l'historia de França... ademés de lo contenciós del Parlament de Paris!... Hi ha les dones, posém per cas;

l'historia n'es plena. No s'en podría ocupar una mica?

Ernest. Sí, ja tinch pensats una sèrie d'estudis sobre les reines...

Marquesa. Ah! fugim d'aquí ab les reines!.. Ningú sap qui son! Els mateixos reis de França mai n'han fet gaire cas! Eren homes de mon, comprén?... Busqui més aviat, entres les pasións reials... Les qui, positivament, han fet alguna cosa, no han estat pas les reines, sinò les dones a qui els reis han distingit més íntimament; y es molt natural! Miri, li donaré una idea: una de les meves besavies, Victoria de Juvygni, va ser amistanssada de Lluis XVI.

Ernest. Ah! no ho sabía!

Marquesa. Ah! sí, senyor! Es una familia molt distingida la nostra! Encara n'existeix tota una correspondencia. Fassin un llibre...

Ernest. Moltes gracies! Es una gran sort per mi!...

Marquesa. Gracies a Deu! Però primer demani la mà de la Jaquelina desseguida!

Ernest. Oh! desseguida, no... Me sembla que la ocasiò no sería prou oportuna... Necessito reflexionar... Però aquesta tarda li parlaré.

Gaspar. (*Entrant*). La senyora comtesa de Morfontaine.

Ernest. Oh! una visita; m'en vaig ..

Marquesa. Però recordis de lo que hem parlat.

ESCENA XI

MARQUESA *y* ENRIQUETA

Marquesa. Bon día, cosina! Deu meu, y què bé estàs!... Quina hermosura de vestit!...

Enriqueta. Oh! cah! no es pas gran cosa! He vingut de qualsevol manera.

Marquesa. Y pensar que en tot aquest vestit el teu marit serà a Tokio!...

Enriqueta. Ay! encara n'hi toquen sis mesos. Ditxosa diplomacia. Es horrorós!

Marquesa. No voldría que't disgustessis, pero 'm sembla que desde que'ts a Dieppe no't recordes gaire de mí.

Enriqueta. Oh! dispensa, però m'entreté tant...

Marquesa. Quí?

Enriqueta. L'Associació, el Patronat... No paro ni un moment!

Marquesa. (*Apart*). Pobre! (*Alt*). Jo també vuy fundarne una d'associació.

Enriqueta. Quina?

Marquesa. La de les «víctimes dels Patronats»; me sembla que ja n'es hora!

Enriqueta. Oh! sempre tant oportuna!

Marquesa. No ho he fet per ferte enfadar... Estich molt contenta de que hagis vingut avuy... Justament tinch un *tennis* pels joves; les de Santa Herminia, les Varville, alguns vehins, la Jaquelina naturalment y, cosa extranya, el meu nebot Lluis, que s'ha anunciat per aquesta tarda.

Enriqueta. Ah! m'alegraré molt de tenir ocasió de saludarlo.

Marquesa. Però si us debéu veure cada día a Dieppe?

Enriqueta. Oh... potser no l'he vist tres vegades... Fem una vida tant diferenta!...

Marquesa. La bailarina l'acapara.

Enriqueta. Aixís se diu.

Marquesa. Un cotxe'm sembla? Sí, es la senyora Herminia ab les nenes.

Enriqueta. Son molt simpàtiques!

Marquesa. Vetalesaquí... Un fosil ab dugues roses-col!... Son una gent que'm diverteix molt; figurat, que fins al posarse a taula, diuen: «fasis ta voluntad, Senyor!»

ESCENA XII

Les mateixes, SRTA. HERMINIA, CLARA *y* CANDIDA

Marquesa. Bones tardes, estimada senyora...

Srta. Herminia. Marquesa.

Petons y encaixades.

Clara y Candida. *(A l'hora).* Bones tardes, senyora...

Reverencia.

Marquesa. Qué tal, filletes? Estéu bé?...

Clara y Candida. Sí, senyora...

Enriqueta. Y el seu marit, senyora?

Srta. Herminia. Ay! com sempre: la ditxosa erupció!

Marquesa. Oh!

Srta. Herminia. S'ha de pendre resignadament. Qu'es fassi la seva santa voluntat!..

Marquesa. Que us agrada el tennis, nenes?

Clara } *(A l'hora)* Oh! sí, senyora!
Càndida. } Oh! no, senyora!

Enriqueta. Y què tal li proba bé aquest istiu, senyora?

Srta. Herminia. Ay no!... Figuris!... Estich disgustadíssima!

Marquesa. Y donchs? Què li succeeix?

Srta. Herminia. Miri... Clara y Candida... comenseu a pasar cap al tennis.

Clara y Candida. *(Alsantse).* Està bé mamà.

Clara. (*Baix a Candida*). Ens treu per parlar de la *cocotte*.

S'en van.

Marquesa. Conti, conti...

Srta. Herminia. Saben la torra «Bon Refugi» qu'es al costat mateix de la nostra? Donchs aquest any l'han llogada a una *demi-mondaine*!

Les nenes tornen per l'altra porta y escolten.

Clara. Veus? Ja t'ho deya jo.

Candida. Es clar.

Srta. Herminia. Veleu fer el favor d'anar-vosen?

Clara y Candida. Sí, mamà.

S'en van.

Srta. Herminia. Donchs sí, senyores, l'han llogada a una tal *Lucienne de Marly*, que crech qu'es molt coneguda...

Enriqueta. Es espantos això!

Marquesa. Més aviat ho trovo divertit.

Srta. Herminia. Comptint que tot el día l'estich veient desde les meves finestres!

Marquesa. Però vosté's passa tot el día guaitant-hi?

Srta. Herminia. Crèguinme qu'es intolerable. Oh! y lo millor del cas es que fa una vida exemplar. Calculin que a les deu ja no s'hi veu llum en lloch y no reb a ningú..... En fi, es una cosa que no's pot tolerar!

Marquesa. S'ha de pendre ab resignació; que's fassi la voluntat de Deu...

Srta. Herminia. Vostè s'en pot enriure; te un vehinat decent: el senyor Carteret per un costat...

Marquesa. Y la rectoría per l'altre...

Enriqueta. Ara que parlem de la rectoría... Me feràs el favor d'entregar aquets diners a mossen Ramon.

Donantli un bitllet.

Srta. Herminia. Per sa dirxosa campana. Jo ahir vaig enviarli cent pessetes.

Marquesa. Pobre, mossen Ramon encare li falta molt per tenir les set mil que necessita.

Enriqueta. Oh! no les tindrà pas may!

Srta. Herminia. Es clar; may. (*Ab intenció.*) Hi ha moltes persones series... que no estat del tot conformes ab la conducta un xich massa independent de mossen Ramon... Fins se que'l senyor bisbe no està pas molt satisfet d'ell.

Marquesa. (*Vivament.*) Es molt possible; però Nostre Senyor y jo n'estem molt contents y ell y jo plegats, me sembla que valem tant com el senyor Bisbe!

Srta. Herminia. Tot lo que vulgui! Però la campana no l'haurà.

ESCENA XIII

Els mateixos, MOSSEN RAMON *y* JAQUELINA

M. Ramon. (*Entrant tot exaltat.*) Ah! senyora marquesa! Que Deu siga lloat! Ja la tinch!

Marquesa. Què?

M. Ramon. La campana!

Srta. Herminia. Però si no pot ser!

M. Ramon. Mírisels! mírisels! Set bitllets com set sols! Veuen? blaus com el cel inmaculat de la terra de promissió y, son set, com els anys d'abundor que Deu va enviar al Egipte!

Srta. Herminia. Set mil franchs!

Enriqueta. Però d'ahont els ha tret?

Marquesa. Qui els hi ha donat?

M. Ramon. Una santa dòna, a casa de qui m'ha acompanyat un angel.

Les tres. Qui? Qui es?

M. Ramon. La senyora Lucienne de Marly.

Enriqueta y Srta. Herminia. Oh!

Marquesa. La seva vehina.

Enriqueta. Però vostè no sab?...

Srta. Herminia. Què es una pecadora de les de més anomenada?

M. Ramon. (*Aterrat.*) Jesús! No; no'n sabía rès. A mi m'ha semblat molt amable...

Marquesa. No'n caldría d'altre; es el seu ofici'l serne.

Srta. Herminia. Quina vergonya!

M. Ramon. Però com m'ho podía pensar! Una casa d'aspecte tant decent!... Damunt de la xamenea he vist moltes fotografíes de persones reyals, igual qu'aquí, y, fins l diré, y perdoni, ab dedicatories més expresives!..,

Marquesa. Y tant més! Ja ho crech!

Enriqueta. Però qui l'ha induit a fer un pas tant exposat?

Marquesa. Qui li ha fet anar?

M, Ramon, La veritat... ara no goso dirho...

Jaquelina. (*Qu'acaba d'entrar.*) Jo'ls hi diré: he sigut jo!

Enriqueta. Jaquelina!

Srta. Herminia. Oh!

Marquesa. Tu!

Jaquelina. Sí, senyora, jo he sigut que li ha aconsellat que hi anés. Però no m'ha semblat bé que mossen Ramon anés sol a casa

d'una dòna aixís y per axiò l'he acompanyat. Rès més.

Marquesa, Però això es una bojería imperdonable!

Srta. Herminia. Es horrorós!

Enriqueta. No hi ha més solució que tornar aquest diner inmediatament.

M. Ramon. Ah! això si que no!

Srta. Herminia. Es lo únich que's pot fer per quedar dignament.

M. Ramon. No, senyora, no'l tornaré pas; no tinch dret a ferho. El Senyor no va pas apartar del seu devant a la pecadora, quan va ruixar sos peus ab perfums de l'Arabia, estenenthi sa onejanta cabellera... Aquest diner, que segurament va ser ofert a aquesta pecadora ab un fi profà, queda santificat en les meves mans humils per l'us a que se'l destina. Segurament que aquesta persona, que viu en mitj l'estrèpit del mon, no pot dedicar a la meditació y a la penitencia tot el temps que li fora precís... donchs la campana pregarà per ella.

Marquesa. Però, mossen Ramon, aquesta campana no voldrà tocar may per cap casament!...

M. Ramon. Oh! jo li asseguro que'ls repicarà ab molt dalit... y els bateigs, més encare!

Jaquelina. Y jo'n seré padrina.

Marquesa. Dret hi tens.

M. Ramon. Y quin nom li posarém?

Jaquelina. M'ho tinch de pensar... Ja'l tinch: Maria Magdelena.

M. Ramon. Oh! la gentil santa!

Srta. Herminia. Ja li dich jo que's ben edi-

ficant això! Quan el senyor bisbe ho sabrà... perque ho tindrà de saber...

Jaquelina. Ho sabrà, sí, senyora; y fins se li enviarà la llista de les persones piadoses qu'han contribuit al donatiu. Aquí la tinch.

Srta. Herminia. Això no l'interessa al senyor bisbe.

Jaquelina. Li asseguro que sí. Escoltin: dugues suscripcions de cinch centes pessetes, de la Sra. Marquesa de Juvigny y de la senyora Isach Salomon, l'una y l'altre.

Marquesa. Com se trova la gent!

Jaquelina. Després; cinquanta, vint. vint... Ah! la senyora de Santa Herminia: deu pessetes.

Tos general.

Marquesa. Vostè'ns deya...

Srta. Herminia. Deu haver estar una equivocació del meu marit.

Jaquelina. Potser vostè li havía dit que no donguès més que cinch?

Srta. Herminia. (*Furiosa,*) Senyoreta!

Marquesa. Jaquelina això ja es massa!

M. Ramon. Però criatura!

Srta. Herminia. Ab el seu permís, cedeixo 'l lloch a la senyoreta Cartereti... .

Marquesa. No sab vostè quan ho sento!... Li prego no fassi cas de la seva lleugeresa...

Srta. Herminia. Vaig a buscar les nenes... Fins tot seguit.

Enriqueta. Jo l'acompanyo, senyora. Estich fora de mi!...

S'en van.

Marquesa. Però que'ts boja, filla meva? Respondre ab aquesta insolencia...

Jaquelina. (*Excusantse.*) Oh!...

Marquesa. Per xó, no't creguis, no'm sab molt greu... potser s'ho mereixía.

Jaquelina. Perdonim!... Vaig a donarli una satisfacció tot seguit;està contenta? Vol ferme una abrassada?

Marquesa. Criatura! Però ab aquestes bojeríes fas que tothom pensi de tu lo que no es.

Jaquelina. Te rahó; però li asseguro que soch egoísta, hipòcrita, mentidera com totes, sino qu'encare no ho saben y per xó diuen mal de mì. Vaig a demanarli perdó de genolls, perque no vuy que ningú s'enfadi ab mí... avuy.

Marquesa. Y perquè avuy?

Jaquelina. Perquè avuy... es avuy. Estich molt contenta.

S'en va rient.

ESCENA XIV

MOSSEN RAMON, MARQUESA *y després* CARTERET

Marquesa. Quina pesta es, aquesta santa Herminia!

M. Ramon. No, senyora, això no; potser es una mica massa clerical...

Marquesa. Y quin argent viu aquesta criatura!

M. Ramon. Oh!... es adorable! com... com...

Marquesa. Com el pecar.

M. Ramon Sí... Senyor! Quines coses me fa dir la senyòra Marquesa...

Marquesa. La veritat es qu'es una criatura que tant aviat fa sants com dimonis!... Per xó la vuy casar com més aviat millor.

M. Ramon. Sería un excelent partit pel seu nevot.

Marquesa. El meu nevot? Ni pensarhi!... Cert que es un galan subjecte, peró es un cap de trons. Ja li dich jo que farien una bona parella. Quin matrimoni més divertit! semblaría el meu!

M. Ramon. Senyora!

Gaspar. (*Entrant.*) El senyor Carteret.

Carteret. Bones tardes. estimada senyora.

Marquesa. Al últim se deixa vèure, Don Joan honorari.

Carteret. Al seu servey, senyora! Que tal mossen Ramon? Sempre tant sant?...

M. Ramon. Y vosté sempre tant heretge?...

Carteret. Que s'ha de fer?... He rebut la seva carteta, estimada senyora... Peró, vostè s'ha proposat casar a tothom per lo que veig?

Marquesa. Y per ara ho he anat logrant, y me sembla que he fet la felicitat de més d'un.

Carteret. Aixó si qu'es veritat. Per exemple: casant a la senyoreta Santier ab el jove Valermond va fer la felicitat del seu cosí. Crèguim que li està molt agrait. Trenca el cor!

Marquesa. Vol fe'l favor de callar!... Veurà: lo que jo li he proposat per la seva nevoda ¿li convé o no?

Marquesa. Permètim...

Carteret. Senyora, el seu candidat, mereix tota la meva simpatía. L'Ernest es un bon partit y la Jaquelina es lliure. No imposo mésqu'una condició: vuy qu'ella estimi al seu marit.

Marquesa. Aixó no cal que ho digui.

Carteret. Oh! dispensim!... Jo no vuy dir

que se l'estimi en el sentit qu'habitualment se pren aquesta paraula, es dir, ab l'indiferencia, la resignació o l'aborriment de costum, no. . Vuy que'estigui enamorada, compren?

Carteret. Que diu?

Marquesa. La veritat. Me sembla que vostè no s'en ha cuidat gaire! A vostè no mes li agrada el desordre, la disbauxa! La prova n'es, lo que passa ab els rosers de la tanca del jardí.

Carteret. Els rosers?...

Marquesa. Si, senyor, els rosers que separen els nostres jardins. Vostè està decidit a no ferlo espurgar may, ni a arreglarlos?

Carteret. Deu m'en guard!

M. Ramon. El jardiner de la senyora marquesa els arregla y espurga ab molt cuidado. No hi ha una fulla que surti una més que l'altre. Li asseguro que fan goig!

Marquesa. Però de la banda de vostè les branques creixen com volen. Fa pena!

Carteret. Y estigui certa que continuaràn enfilantse com els semblarà.

Marquesa. Es bonich això! Aixís no més estarà cuidada del meu cantó!

Carteret. Sí, però només florirà del meu. Veu, jo deixo creixer els rosers com he deixat creixer a la Jaquelina: en complerta llibertat. No'n vuy perdre una sola rosa!

Marquesa. Vostè dirà tot lo que voldrà, però no'm treurà d'aquí: l'educació es lo uních que fa mantenir la dòna en el bon camí, no es veritat, mossen Ramon?

M. Ramon. No, senyora marquesa; es la rel-ligió, veritat senyor Carteret?

Carteret. No, mossen Ramon: es l'amor!

M. Ramon. Què?

Carteret. L'educació!... la rel·ligió!... Vostés creuen que a una dòna en la temptació de faltar als seus debers, el recort del Fleury la deturarà? Jo crech que de pensar solsament en aquesta mena de llibres, sentirà un aburriment y una tristesa tant grans, que necesariament correrà a buscar consol en les distraccions... fins en les menos perdonables.

Marquesa. (*Indignada.*) Vostè es un socialista!

M. Ramon. Però, si aquesta senyora es persona piadosa...

Carteret. Tingui la seguritat amich meu, que la rel·ligió, que jo admiro també, no li apartará la entramaliada fantasía, perque ¿què li sugerirá la rel·ligió?... El penediment!

Marquesa. Es molt natural!

Carteret. Però, no hi pot haver penediment si no hi ha falta; donchs l'incitarà a faltar.

M. Ramon. Oh! no sab la pena que'm fa sentirlo parlar aixís!

Carteret. No, no!... Créguime... el millor guardià d'una dòna es l'amor; no el qu'ella inspira sino'l qu'ella sent. L'amor la guarda y vetlla per ella a totes hores: y del mateix modo que el diamant, sols pot esser ratllat pel diamant, l'amor es prou pera triomfar de l'amor.

Marquesa. Bah! bah!...

Carteret. Es la salvaguarda, la vareta màgica que tot ho embelleix, que tot ho transforma, y que de ses propies llàgrimes ne fa reneixer la felicitat... Es la veu que guía y aconsella... No pas aquella veu

Marquesa. Bah! bah!...

Carteret. Es la salvaguarda, la vareta màgica que tot ho embelleix, que tot ho transforma, y que de ses propies llàgrimes ne fa reneixer la felicitat... Es la veu que guía y aconsella... No pas aquella veu grandiosa de la que'ns parla Bossuet, y que crida «Marxa! marxa!»... No!... Es la veueta tendra y suau que murmura dolsament «No't moguis! no't moguis!...» Que la Jaquelina senti aquesta veu y jo'ls asseguro que no tindré cap por per ella.

Marquesa. Vaja, vaja! senyor predicador!...

M. Ramon. Fiis del seu angel guardià y no vigili!...

Carteret. Es clar que m'en fio, perqué l'angel guardià d'una dòna es l'amor!

M. Ramon. L'amor!... Sembla que s'haigi fet de moda!... No's parla de rès més!

Marquesa. Però, per Deu, deixem estar l'amor y tornem a la questió!... Parlavem d'un matrimoni. Jo no n'he volgut dir rès a la Jaquelina encare; però es precís que vostè n'hi parli com més aviat millor.

Carteret. Perfectament, avuy mateix abans de entornarmen li parlaré.

Marquesa. Donchs jo m'en vaig al tennis. Deuen dir que se jo que de mi v ab rahó... Ahont es la meva ombrel-la? Fins a demà y sobre tot no perdi temps. (*Mossen Ramon li dona l'ombrel-la.*) Gracies! (*Flairant al seu voltant y acostantse a Mossen Ramon, que's va apartant*) Però, quina pesta de perfum se sent aquí? Ah! però... però... si es vostè! Vostè's perfuma Mossen Ramon?

M. Ramon. Veurà, jo li diré!...

Marquesa. Què no sab qu'es escandol?...

M. Ramon. No senyora marquesa, crech que m'han dit qu'era pell d'Espanya...

Marquesa. Un sant ab perfum! Això no s'ha vist desde els Reys a Betlhem!

S'en va pel jardí.

M. Ramon. L'acompanyo; vaig a buscar el breviari.

ESCENA XV

LLUIS, CARTERET *y* M. RAMON

Lluis. (*Entrant.*) Bon día Mossen Ramon. Què tal Carteret?... Y la tia?

M. Ramon. L'espera al *tennis*... Ah! gran aconteixement, Lluis! Tinch la campana, encara que'l senyor Carteret s'haigi negat a figurar en la suscripció! (*Apart.*) Alsa, entómala! (*Alt.*) Fins a després Lluis.

Lluis. Sembla qu'han tirat, Cartaret?...

Carteret. Si, que tiri tant com vulgui!... Té sembla si faig cara de pagar campanes jo! Y del modo que van les coses! Barrets, modistes!... Fa poques hores que la senyora de Marly m'ha enviat a buscar set mil franchs a corracuita! Ves que't sembla!...

Lluis. Magnífich!

Carteret. Vaig a veure si'm rescabalo al *baccarrat*.. Però primer haig de tenir una sentada molt séria ab la Jaquelina.

Lluis. Ah! saludila de part meva.

Carteret. Fins a després.

ESCENA XVI

LLUIS *y* ENRIQUETA

Lluis, sol; va cap als fons, y després entra Enriqueta.

Enriqueta. Bones tardes Lluis.

Lluis. Bones tardes Enriqueta.

Enriqueta. M'en he anat del *tennis*, però he voltat pel jardi, perque no sen adonessin...

Lluis. Y, vostè, segueix bé, senyora?

Enriqueta. Per ara, bé, gracies. *(S'assegura de que ningú la veu y tot de cop.)* Abrassam! M'estimes?

Lluis. Com un enzel

Enriqueta. No t'enrecordes Riquet? Avuy fa divuit mesos!...

Lluis. Celebremho! (*L'abrassa.*)

Enriqueta. Sense que ningú s'en haigi enterat! Mira que es molt, passar, divuit mesos y que no ho sàpiga ningú!

Lluis. Es veritat, no ho sab ningú y jo t'estimo com si ho sapigués tothom.

Enriqueta. Sempre m'estimaràs aixís?

Lluis. Sí.

Enriqueta. No m'enganyes?

Lluis. No.

Enriqueta. Estimam molt, perque no està gens bé enganyar a un marit que es tant lluny... figurat, al Japo!

Lluis. Però pensa que tot te disculpa.

Enriqueta. Es veritat; estava sola...

Lluis. Abandonada...

Enriqueta. Tu venies a veurem cada día...

Lluis. Ens haviem educat plegats...

Enriqueta. Se pot dir que de petits ja'ns haviem fet l'amor!... Y jo estava de dol...

Lluis. No podies anar en lloch...

Enriqueta. Ens ocupavem tots dosets en les meves bones obres.

Lluis. Y encare'n varem fer de millors!

Enriqueta. Devegades tinch remordiments! pero uns remordiments terribles, deliciosos!..

Lluis. No hi ha rés com els remordiments!

L'abrassa

Enriqueta. Psit! Ten conte...

Lluis. Ja'n tinch...

Enriqueta. No gaire; ets un imprudent... No't fas carrech de lo qu's tenir relacions ab una dona honrada!

Lluis. Me sembla qu'he pres totes les precaucions. Fins he fet creure qu'estava enamorat d'una altre dona. Tu mateixa me la vas triar, y que francament, me mareija com no't pots pensar.

Enriqueta. La bailarina ¿Pero no te l'estimes veritat?

Lluis. Fuig!... es una estupida!

Enriqueta. Si, pero tu no tens qui't defensi. Ets el tipo de l'home facil. No tens cor, es dir, ne tens masses, y els regales com qui reparteix prospectes. Qui no té un cor teu, per petit que sigui?... No se com dirtho, pero ja sabs qu't conech: estas sempre a punt de rendirte a la primera dóna qu't digui «t'estimo!»

Lluis. Pero ab que surts ara!

Enriqueta. Si, si... No, si ja t'hi veig al costat de aquesta dóna... Te quedaries plantat com un estaquirot, te cargolaries el bigoti y li diries. «Es extraordinari. Jo també l' estimo y no he estimat a cap més dona.»

Lluis. Pero tu creus que jo podria fer això?

Enriqueta. Sí.

Lluis. Ah! (*Ab molta calma.*)

Enriqueta. Al menos espero qu'avuy te portaràs com cal ab mí...

Lluis. Enriqueta!

Enriqueta. (*Ab certa duresa*) Recordaten Riquart, y ves ab conte, molt ab conte ab la teva Enriqueta que t'estima... Y mira, per comensar, te proibeixo deixarte presentar a les Santa Herminia.

Lluis. Pero perquè?

Enriqueta. Perqué la teva tía t'hi vol casar.

Lluis. Jo casarme? Jo Ah! no; may! Casarme? Això sería una catastrofe!

Euriqueta. Bé, bé, no vuy que vaigis al *tennis*.

Lluis. Està bé!

Enriqueta. T'adverteixo que la teva tía està en ple deliri. També vol casar al teu amich Ernest ab la Jaquelina.

Lluis. Ah! sí? Dons fujo d'aquesta casa infestada. Me faràs el favor de dir a la tía que de cap manera vuy casarme.

Enriqueta. Desseguida.

Lluis. A reveure donchs, cosineta.

Enriquta. A reveure, cosinet.

Lluis (*L'abrassa soptadament*) Y que'm diguin que no tinch el sentiment de la familia!

Enriqueta. (*Desfentsen.*) Torno al *tennis*.

Lluis. Tant aviat?

Enriqueta. Demà?..

Lluis. A les cinch?..

Enriqueta. Sí. A...

Lluis. Sí... Adeu!..

Enriqueta. Adeu.

S'em và per l'esquerra.

Lluis. Casarme, jo? Ah! no, may! Ah! no!

ESCENA XVII

LLUIS y JAQUELINA

Jaquelina. (*Entrant per la dreta.*) Ah! no, no may! De cap manera, no no y nó!

Lluis. Ah! Bones tardes Jaquelina.

Jaquelina. Ah! Bones tardes Lluis.

Lluis. Que li passa? Sembla qu'está molt enfadada?

Jaquelina. Sí, senyor, y molt!

Lluis. Es particular, jo també ho estich. Y, perqué ho está vostè?

Jaquelina. Figuris que la seva tía vol casarme de totes passades!

Lluis. A mí també...

Jaquelina. Ab l'Ernest Vernet.

Lluis. Y a mí ab una de les Santa Herminia.

Jaquelina. Pero jo li he fet dir que: may, may y may!

Lluis. Ygual que jo: may, may y may!

Jaquelina. Per ara no'm vuy casar jo.

Lluis. Y jo no puch.

Jaquelina. Vostè?.. Qui l'en priva?

Lluis. Moltes coses...

Jaquelina. Pero quines?

Lluis. Viatges en projecte... escriure cartes... Y vosté, perquè no vol casarse?

Jaquelina. Ah! jo tinch un motiu més serio:

Lluis. Ah! sí? Més serio? Es curios! Quin, veyam?

Jaquelina. Estich enamorada.

Lluis. Ah! ah! mireu la nena? Y ahont es quest jove? Al col-legi... Ja ha acabat el batxillerat.

Jaquelina. Oh! no; ja ha passat l'edad del batxillerat, Es un home esplendit!...

Lluis. Oh!

Jaquelina. Ah! sí, si: esplendit!

Lluis. Bah! m'agradaría veure quina cara fa aquest subjecte!

Jaquelina. Li vol veure?

Lluis. Sí.

Jaquelina. De debò li vol veure?

Lluis. Sí, sí,

Jaquelina. (*Prenent un mirallet de damunt la taulela y allarganli.*) No li costará gaire: miris!

Lluis. Jò?

Jaquelina. Es una mica aspra això que he fet, ja ho veig... y no fa gaire noya, més aviat fa home, es clar .. pero sab? Jo no sé jugar el flirt, ni coquetejar... y com que's veritat... no he tingut més remey que dirli, axís... que es de vostè qu'estich enamorada... y dispensim!

Lluis, Oh! Jaquelina!.. Jaquelina... Jaquelina... que'm diu?

Jaquelina. Sembla que no li desagrada, oy? Que contenta estich!

Lluis. Com vol que no ho trovi agradable això?.. Però no ho puch creure... Com ha sigut?.. Desde quan?..

Jaquelina. Desde'l 17 de Juny de l'any passat al matí a un quart de deu en punt.

Lluis. En punt?

Jaquelina. Ahont era vostè el 17 de Juny de l'any passat, a un quart de deu en punt?

Lluis. La veritat... confesso que...

Jaquelina. Donchs era en el camí del bosch

d'Arques, al mitg d'un bassal d'aigua ab el caball potes en l'aire; vetaquí ahont era vostè, la gloria dels concursos hípichs!

Lluis. Això no es cert. Y com ho sab vostè?

Jaquelina. Perquè ho vaig veure.

Lluis. Vostè?

Jaquelina. Jo... desde un recò, sota un arbre. Llegía... llegía justament un article de l'Ernest!.. No se perquè vaig aixecar el cap, y en aquell moment vaig sentir que s'acostava algù a cavall. Era vostè, que venía montat tot satisfet y vanitós... Oh! no pot pensar de quina manera'm molestava el seu posat! Li tenía una rabia!.. Jo'm deia: «Que estupit! No sé que pagaría per veurel rodolar sota'l cavall aquí devant meu»! y sense volguer vaig fer un moviment ab el cap, el caball se va espantar, y; patatum! va fer una tamborella tal com jo volía!.. Va, perdre'l barret, el prestigi y tota la seva inpertinencia en la caiguda... Tot havía anat perqui en enllà!.. Vostè va fer una cara tan desolada tant trista y tant d'enza que tot seguit vaig compendre que vostè era un bon xicot... ni tant petulant ni presumit com semblava y m va agradar tant que vaig fugir corrents, sense ajudarlo en rés. Ah! ja torna a fer la matexia cara de quan era a dintre l'aigua!

Lluis. Pero...

Jaquelina. Sí, sí.. això mateix.. quasi igual.

Lluis. Y després, donchs?

Jaquelina. Al arrivar a casa vaig volguerho contar al meu oncle y no vaig poguer... vaig tornaho a provar y tampoch!.. Y, may ho he contat a ningù!

Lluis. Oh! Jaquelina!.. Es extraordinari! Increible!..

Jaquelina. Això que li acabo de contar?.. Es ridicol, oy?

Lluis. Oh! no!

Jaquelina. Sí, sí! Les coses que sucseixen quasi sempre en son de ridícoles, pero les que se senten no'n son may! Veu, l'amor que jo sento per vosté, es una cosa forta, hermosa, profonda...

Lluis. Però no! Si vosté...

Jaquelina. Oh! No'm miri. Mirantme a mí no s'en podrá fer cárrech... Jo soch molt petiteta, però'l meu amor es talment més gran que jo, que per mirarmel haig de fer aixís!.. (*Alsant el cap.*) Se pert per damunt meu... M'esporugeix!

Lluis. Oh! Jaquelina! estich trastornat! Vostè m'ha parlat d'una manera que encare ningú m'hi havía parlat may.

Jaquelina. Mentider!

Lluis. Es dir sí... alguna vegada, compren?... però no aixís com vosté... ab aquesta veu... No sé com dirli?.. Veu, jo, he estat molt sovint a casa de floristes, pero ara'm sembla que es la primera vegada qu'entro en un jardí!

Jaquelina. Oh! que bonich! May hauria dit que vostè sapiguès dir aquestes coses!

Lluis. Ni jo tampoch!.. Vostè m'ha cambiat.. Y li asseguro que no era pas cosa facil, perqué no hi ha un home més curt per aquestes coses. Pero, votè, exquisida gentil criatura, tant deliciosament menudeta com es, m'ha arribat al fons de tot del cor! Jaquelina jo voldría ser marit de vostè.

Jaquelina. Y jo la seva muller.

Lluis. Ja que tots dos ho volém será aixís; y com més aviat millor.

Jaquelina. Oh! sí, sí, desseguida.

Lluis. Desseguida no pot ser!

Jaquelina. (*Sorpressa.*) Per que no?

Lluis. Perque... jo, estich cambiat, però la meva vida, no. Necesito un quant temps per...

Jaquelina. Ah! ja sé...

Lluis. Què sab?

Jaquelina. La bailarina?...

Lluis. La... Ah! si si, la bailarina.

Jaquelina. Però, que l'estima vosté?

Lluis. Gens ni mica!... Però, justament això es la dificultat... A una dòna a qui s'estima, se la deixa d'estimar, s'en separa... es molt fàcil!... Però a una dòna a qui no s'estima, compren? s'ha de tenir certa habilitat, fer transicions... Representa algunes setmanes... Fassis càrrech... que jo no podia preveure que vosté...

Jaquelina. Donchs s'ha d'estar previngut!

Lluis. Però vosté es injusta!

Jaquelina. Però que també dec haver de ser justa si estich enamorada?

Lluis. Però si jo també n'estich!

Jaquelina. Oh! vosté... vosté... Ja'n dupto ara.

Lluis. Com?...

Jaquelina. Si vosté m'estimès, trovaria una solució ràpida. Quan s'estima, s'es murri, s'es atrevit, s'es covart y s'es mentider... en fi se's tot!

Lluis. Però vosté, Jaquelina, es una criatura, y no coneix rès de la vida!

Jaquelina. Què no conech rès de la vida?... Estich certa que tothom me donaria la rahó, fos qui fos a qui ho preguntessim.

Lluis. Oh! cah!... nó!

Jaquelina. Jo dich que si! que si y que si!

ESCENA XVIII

Els mateixos y ENRIQUETA

Enriqueta. (*Entrant*). Què'ls passa?

Jaquelina. Res, que... Miri: vosté mateixa, jutgerà.

Lluis. (*Esparverat*). Jaquelina!

Jaquelina. Deixim fer! deixim fer!

Enriqueta. Però, de què's tracta?

Lluis. De rès, de rès!..

Jaquelina. Si! si!... Vuy coneixer el parer de vosté. Voldria saber què pensaría d'un home que està enamorat d'una noya que'l correspont, que vol casarshi y que li demana unes quantes setmanes, fixishi, unes quantes setmanes! per rompre unes antigues relacions!

Lluis. Però si això no te cap interès per la senyora!...

Jaquelina. Jo'm penso que tractanse de vosté y de mi, bé la deu interessar.

Enriqueta. (*Esclatant*). Lluis!

Lluis. (*Apart*). Quin patir!

Jaquelina. Què li sembla a vosté?

Enriqueta. (*Dominantse de mica en mica y subratllant irònicament tot lo que va dient*). Francament... aixís tant de sopte... Estava tant lluny de pensar... Com vosté, Lluis?...

Jaquelina. Ha sigut dit y fet. Ja feya molt temps que jo n'estava enamorada sense qu'ell ho sapigués... Y ara fa un moment que per casualitat li he dit.

Enriqueta. Y ell li ha respost desseguida que l'estimaba també?

Jaquelina. Si... Y després de tot això demana unes quantes setmanes per rompre ab aquesta senyora! No es abominable?

Enriqueta. Es veritat, Lluis?

Lluis. (*Apart*). Què li dich jo?

Enriqueta. Trovo que la Jaquelina te tota la rahó!... Perquè esperar tant? Per altre part, ¿ja està ben segur que'l trovarán a faltar tant com vosté's pensa?... N'està ben segur?

Lluis. Però...

Enriqueta. Què?

Lluis. Rès.

Enriqueta. Pensi que lo més probable es qu' ella s'aconsoli molt fàcilment de la seva pérdua.

Jaquelina. Oh! això pot ser no; pero pitjor per ella!

Enriqueta. Y per què no?... Fins es de creure que no li faltarán persones disposades a ajudarla a esborrar el recort de vosté; qui sab si ja la te triada? No ho creu possible?

Lluis. Però...

Enriqueta. Què?

Lluis. Rès.

Enriqueta. No tingui por, tot s'arreglarà divinament. Y si aquesta senyora pogués veure'l ab aquesta cara de penes y ab aquest posat tan llastimós, estigui cert que no's pendria cap disgust ni llensaria una sola

llàgrima: lo més probable es que se li plantés a riure al seu devant!

Lluis. *(Apart).* Es molt agradable!

Jaquelina. Vosté creu, donchs, que la bailarina?...

Enriqueta. Com si no existís... En Lluis es lliure... Y jo mateixa vuy tenir la satisfacció d'unirlos per sempre. Donguim les mans.

Jaquelina. Oh! senyora!

Enriqueta. (*Agafa la mà de la Jaquelina*). Donguim la seva, Lluis.

Lluis. Però...

Jaquelina. Donguili!

Enriqueta. (*Juntanlos les mans*) Que Deu els fassi ben casats!

Jaquelina. Oh! senyora! Y què bona qu'es! Com pagarli...

Euriqueta. Sent la meva millor amiga... No es veritat, Llnis?

Lluis. Si... si...

Enriqueta. Serà un matrimoni delicióS!... Quan torni ja'ls aniré a veure.

Jaquelina. Quan torni?

Enriqueta. Que pot ser no'ls havía dit que d'aquí pochs dies marxo a Escocia?

Lluis. Ah! s'en va?

Enriqueta. Si... marxo. Vaig a passar tres mesos a casa la meva amiga, la senyora d'Huxdale. Me sab molt grèu no poguer assistir á la cerimonia, però'ls prometo serhi ab el pensament.

Gaspar. (*Entrant*). El cotxe de la senyora espera en el jardí.

Enriqueta. Està bé. Es molt tart. Els deixo, y a reveure!

Jaquelina. A reveure, y may oblidaré... may!

Enriqueta. (*Donat la mà a Lluis*). Y jo tampoch... Fins a no gaire .. Quan torni...

Jaquelina l'acompanya.

Lluis. (*Sol, se cargola el bigoti ab impaciencia, y després diu*): Bah! ja ho veurém!

ESCENA XIX

LLUIS *y* JAQUELINA

Lluis. Ah! Jaquelina! Estimada Jaquelina!

Jaquelina. Està llest. Ens casem?

Lluis. Ens casem.

Jaquelina. Què contenta, què contenta estich de que vosté estigui alegra!

Lluis. Y jo tambe de que ho estigui vosté!

Jaquelina. Serà'l meu marit. Pero, ah! perdo el meu millor amich!

Lluis. Donchs permeti que l'amich l'abrassi per última vegada!

Jaquelina. No puch negarli. (*L'abrassa*). Ara es precís que ho diga al oncle.

Lluis. Y jo a la tia. Quina cara hi faràn?

Jaquelina. Corri a dirho a la seva tia, y jo mentres tant vaig a posar un telegrama. Després el vindré a trovar.

Lluis. Desseguida, eh?

Jaquelina. Desseguida. Però abans jurim...

Lluis. Què?

Jaquelina. Que may més caurà de cavall devant de cap dòna. M'ho jura?

Lluis. Ho juro!... Es extraordinari!

S'en va.

ESCENA XX

JAQUELINA *y* ERNEST

Jaquelina. (*S'assenta y escriu*). «Carteret. Hotel Royal. Dieppe. Vingui desseguida, estimat oncle... Si vosté no disposa lo contrari,'m caso ab en Lluis Juvigny... Soch molt felis, molt felis, molt felis, y vosté també. Jaquelina.»

Mentres llegeix lo escrit, en veu alta, entra l'Ernest.

Ernest. (*Apart*). Me sembla que aquèsta es la millor ocasió per dirli. (*Alt*). Senyoreta!

Jaquelina. Ah! Ernest!... M'en alegro de veurel... No sab pas quant m'en alegro!

Ernest. De debó? Senyoreta, després de llargues y detingudes reflexions, me decideixo a entaularli un assumpte, d'una gran trascendencia per mi...

Jaquelina. Molt bé, molt bè! Estich contentíssima!

Ernest. (*Encantat*). Senyoreta!

Jaquelina. Però, esperi...

Ernest. En fi, senyoreta, es el cas...

Jaquelina. Si, si... Però li agrairía, qu'avans me fes el favor de cursar aquest telegrama.

Li dona.

Ernest. Ab molt gust!

Jaquelina. Sinó que... aquí no tinch diners... Si vosté fos tant amable?...

Ernest. Ja ho crech! Quan es?

Jaquelina. Ah! no ho sé. Comptiu vosté mateix. Es una gran noticia!

Ernest. (*Obrint el paper y llegintlo ràpidament primer, y després ab emoció*). Una... dugues... tres... quatre... cinch. . sis... set.. deu... vint... trenta... cent...

Jaquelina. Quantes paraules hi ha?

Ernest. (*Trasbalssat*). No ho sé.

Jaquelina. Com?

Ernest. N'hi moltes, moltes; serà molt car.

Jaquelina. Tant seval; estich molt contenta, comprén?

Ernest. Si, si; jo també molt content, molt!

Jaquelina. Es molt amable!... Vosté n'es una mica el causant d'aquest matrimoni.

Ernest. Jo?

Jaquelina. El seu article de la Revista, l'arbre, el cavall, l'aigua... Es molt amable!

S'en va corrents.

Ernest. Ah! Molt bé, molt bé! Estich molt molt content, molt content! (*Entra en Gaspar*). Es vosté, Gaspar?

Gaspar. Si, senyoret; portaba la mùsica de la senyoreta Sofia.

Ernest. Està bé, està bé. Envihi aquest telegrama desseguida... Estich molt content!

Gaspar. Està molt bé, senyoret.

Deixa la música sobre el piano y s'en va.

Ernest. (*Sol*). Vetaquí... el jefe d'estació... l'acomodador de palcos... Me quedo a l'andén... no'm moch del corredor... Vetoaquí!

Se deixa anar melancòlicament en un sillò.

ESCENA XXI

ERNEST, SOFIA *y després* MOSSEN RAMON

Sofia. (*Entra poch a poch.*) Soch jo.

Ernest. Vostè?

Sofia. La Jaquelina acaba de dirme... Es molt desgraciat vostè!

Ernest. Oh! sí, molt!

Sofia. El planyo ab tot el meu cor!

Ernest. Oh! no'm queixo pas... Es molt natural: me dich Ernest!

Sofia. Y jo'm dich Sofia!

Pausa. Sofia abaixa'ls ulls.

Ernest. (*Alsa el cap, se la mira y de mica en mica va comprenent.*) Oh!... Que potser?... Deu meu!... y jo que no havía comprés!... Y que bona que es vostè Sofía! Dirmho avuy, precisament! Ah! Sofía, Sofía!

Dirigintse a ella rapidament; ella's fa enrera y somriu dolsa y tristement.

Sofia. Els altres díes en aquesta hora, feyem mùsica...

Ernest. Es veritat...

Sofia. Vol que, com cada día...

Ernest. Oh! sí! Oh! si!...

Sofia. Donchs quan vulgui...

Ernest. Anem, anem!...

Desapareixent darrera el piano, qu'està d'esquena al públich, y's posen a tocar a quatre mans una sonata de Beethoven. M. Ramon entra tot llegint el breviari. Escolta un moment, s'asseu y va portant

el compás molt satisfet Ernest y Sofía van tocant primer correctament a quatre mans, després desigualment trencant el ritme, fins que finalment deixen de tocar. M. Ramon va donant mostres d'una extranyesa creixent. Al parar la mùsica se sent un petò.

M. Ramon. (*Molt extranyat y a mitja veu.*) Oh! ..

Tus molt fort y s'aixeca per anarsen. Al sentir la tos, Ernest y Sofía, treuen rapidament el cap per darrera el piano y s'adonen de M. Ramon.

Ernest y Sofia. Oh!

Desapareixen darrera el piano. Torna a sentirse la sonata ab forsa extraordinaria mentres M. Ramon va anantsen.

TELÓ

ACTE SEGON

A casa de Jaquelnia de Juvigny. Salonet elegant desde el qual se veu el menjador ab el que's comunica. La marquesa, Carteret, Jaquelina y Lluis, acaben de dinar. Un criat serxeix el café en el salonet. A l'esquerra un gran divan. A primer terme dreta, la tauleta del café.

ESCENA I

LLUIS, JAQUELINA, CARTERET *y la* MARQUESA

Marquesa. (*Venint del menjador seguida dels altres.*) Aquí hi ha el café.

Carteret. Puch encendre un cigarro?

Marquesa. Fassi; a mi no'm molesta el fum!

Jaquelina. Dos terrossos, tía? Ab els dits eh? Ja'm perdonarà... no tinch estenalletes...

Marquesa. Gracies filla.

Jaquelina. Y a vostè una copeta de cognach, ja sé que li agrada.

Carteret. Oh! això si, ab molt gust.

Jaquelina. (*Alegrement.*) Ara penso que no n'hi ha; en Lluis no'n beu... veritat negret? Fesme un petó pel cognach qu'hauríem de tenir.

Ella el besa.

Marquesa. (*Després del primer glop de café.*) Filla meva, aquest café no's pot beure!

Jaquelina. (*Indiferent.*) Psé!...

Carteret. Es digne del dinar!

Jaquelina. (*Igual.*) Ah!

Marquesa. Els criats semblen badochs... tot està com Deu vol... Els calorifers no funcionen...

Jaquelina. (*Igual.*) Ah!

Lluis. Es veritat. Un s'hi glassa aquí.

Jaquelina. (*Vivament)* Mentres no t'encostipis!... Es molt propens als encostipats.

Lluis. Y no dona!

Carteret. Donchs jo dich que si. Té; fesme un petó pel calorífero que no fa la seva obligació.

Ella li fa.

Lluis. Mare de Deu!

Carteret. Jo estich encantat, encantat, encantat!...

Marquesa. A vostè si que li costa poch!

Lluis. Dispensins, tot just fa tres díes que hem arrivat.

Jaquelina. Del viatge de nuvis!

Marqusa. Qu'ha durat quatre mesos!

Carteret. Jo fills meus, estich contentíssim... Aquest desordre que's respira aquí dins es una prova evident de l'adoració que's tenen aquestes criatures.

Jaquelina. Sí, senyor, sí!

Marquesa. Que diu ara?

Carteret. Que no sab, senyora, que'ls veritables enamorats han viscut sempre en el desordre y en l'incomoditat? Y sino aquí

té Otelo y Derdemona; a casa d'ells els mocadors de mocar y els coixins corrien per tots els recons. Y el viatge, que tal? Jaquelina! Jaquelina!...

Lluis Mira que't diuen.

Carteret. T'agradat Espanya?

Jaquelina. Oh! sí!

Marquesa. Que has vist?

Jaquelina. *(Senyalant a Lluis.)* An en Lluis.

Marquesa. No més?

Jaquelina. Compti! Viatjant, en el vagó no mes el veya an ell.

Carteret. Y ell?

Jaquelina. Oh! ell... devegades treye'l cap a la finestra.

Lluis. No es veritat!

Jaquelina. Que sí, que sí!...

Marquesa. Y bé això es diferencia exacta entre un home y una dòna que s'estimen.

Carteret. Y quina ciutat t'agradat més?

Jaquelina. Ah! Granada!

Marquesa. Oh! Granada! els jardins del Generalife... els llorers-rosa al peu de les fonts...

Jaquelina. Ah!... Que bonich deu ser!

Marquesa. Però que no ho has vist?

Jaquelina. No...

Marquesa. Aquesta si que's bona! Donchs perquè dius que t'agradat més Granada?

Jaquelina. *(Abaixant els ulls.)* Veurà, es que Granada, tía...

Marquesa. Ah! perdona, filla, perdona!...

Jaquelina. Granada!... (*A Lluis.*) Dèixet abrassar!

Per poch li fa caure la tassa.

Lluis. Jaquelina!

Jaquelina. Vina, acompanyem.

Lluis. Ahont.

Jaquelina. A trucar.

Hi van tots dos.

Carteret. Eh? que li sembla? Tenía raó o no'n tenía?

Marquesa. Per ara... Lo que m'inqnieta es que tots dos estant igual que no hi ha contrapés en la seva felicitat.

Carteret. Pensi que la Jaquelina ja no es una nena; en quatre mesos l'amor l'ha trastornada en dòna. Y per altre part, vosté que's la virtut personificada, estarà al seu costat per aconsellarla si ho necessita.

Marquesa. No digui disbarats. Tingui present que per virtuosa que sigui una dòna, lo que menos agraeix, es que li retreguin. Tiuguihop resent.

Criat. (*Entrant.*) Senyor, hi ha els tapicers.

Lluis. Ah! Tens rahó. Es per arreglar la sala d'esgrima. Vol venir a veureho, Carteret?

Carteret. Ab molt gust.

Jaquelina. Ah! sembla que t'hi punxin al meu costat! No més mires d'anarten.

Lluis. Desseguida tornem.

S'en van.

ESCENA II

La MARQUESA, JAQUELINA, *després* ERNEST

Jaquelina. Quina tristesa quan ell s'en va, veritat?

Marquesa. Gracies, filla!

Jaquelina. Perdonim, tía... L'estimo tant!... Quan penso qu'avuy he aceptat una invitació pera el Circol y qu'hauré de sopar sola, tinch una ràbia que no se que li faría!

Marquesa. Bé, dóna, vens a sopar a casa.

Jaquelina. Sí, però sense ell es com si estés sola.

Marquesa. Peró no siguis criatura! Ja't distreurás ab M. Ramon qu'ha vingut a passar uns quants díes a París; va dirme que tenía moltes ganes de vèuret.

Jaquelina. Si que m'agradarà vèurel! Pobre Mossen Ramon!... Y la Sofia, la veu gaire sovint?

Marquesa. Cada dijous ve a fer una mica de musica. Peró d'un quant temps ensà no se lo que li passa... Abusa de tal modo de la musica sentimental que no's pot resistir.

Jaquelina. Y que'n sab de la seva cosina Enriqueta?

Marquesa. L'altre día vaig ser a casa seva y no havia arrivat encare.

Jaquelina. Y no sab quan tornarà?

Marquesa. Crech, un día d'aquets.

Jaquelina. M'en alegro. Me va saber tant greu que no pogués assistir al nostre casament! El día abans d'anarsen va enviarme aquesta fotografía: es bonica veritat? *(N hi ensenya una.)* Es molt bona: jo m'en recordo molt.

Marquesa. Jo també!

Se sent un timbre.

Jaquelina. *(Anant a trucar.)* Una visita! Ah! no hi soch per ningú! *(Entra el criat.)* Qui es?

Criat. Es el senyoret Ernest que ve a treballar a la biblioteca.

Marquesa. Ah! te rahó. Ja t'ho esplicaré.

Jaquelina. L'Ernest? Qu'enlri... (*Va a la porta*). Entri! (*Ernest entra*). Ernest!

Ernest. Senyores...

No sab com ferho per donar la mà a Jaquelina, perque en l'una hi porta el barret y en l'altre uns papers; per últim dona els papers a la Marquesa.

Marquesa. Qué fà?

Jaquelina. Segui.

Jaquelina seu; l'Ernest busca una cadira ab els ulls y no sabentne veure cap se queda dret.

Ernest. (*A la Jaquelina*). No sabía qu'hagués tornat... Si m'ho hagués pensat no hauría vingut.

Jaquelina. Moltes gracies!

Ernest. No; volía dir... al revés... si... segueix bé?... Ha fet un bon viatge de boda, senyoreta?

Jaquelina. Com; senyoreta?

Ernest. Oh! dispensi... Però he vingut tant depressa... Y com no ha cambiat gens... Está igual qu'abans... Jo'm creya que quan la veuría... y no, no rès, está igual qu'abans. Y en Lluis?...

Jaquelina. Molt bé, y li agraeixo que's recordi d'ell.

Ernest. Gracies.

Marquesa. Y què tal, treballa gaire, Ernest?

Ernest. Si, senyora. però...

Marquesa. Tu no ho deus saber que l'Ernest se dedica a un altra branca de l'historia? Ara s'ocupa d'una dama de la nostra familia; la marquesa Edma-Victoria de Juvygny; un dels amors de Lluis XV.

Jaquelina. El felicito, Ernest.

Ernest. La senyora marquesa va posar a la meva disposició l'arxiu de la casa qu'es a dalt, y justament ara venía a tornar tots els documents, ja que'm veig obligat a abandonar els meus treballs sobre la senyora de Juvygny.

Marquesa. Perqué?

Ernest. Perque me l'han presa...

Jaquelina. Però com?...

Ernest. Ahir vaig rebre un estudi d'un historiador ingles, Jhon Robinson, que tracta del mateix assumpto.

Jaquelina. Es desgraciat vosté!

Ernest. Oh! no! Es molt natural; aquest Robinson es un home superb, ample d'espatlles, gran jugador de *foot-ball*, com tots els historiadors inglesos. No m'estranya gens que la senyora Edma-Victoria de Juvygny, l'hagi prefert a ell... El meu colega demostra qu'aquesta senyora no va ser may amistansada de Lluis XV.

Marquesa. No?

Ernest. Es evident.

Marquesa. Me sembla qu'aquest ingles no deu saber de qué se les heu!... Es intolerable aquest afany de volguer rebaixar a les families! Ja no's te respecte a rès avuy! Ahont hem arrivat, Senyor!

ESCENA III

Els mateixos y LLUIS

Lluis. L'Ernest?... Què tal, com te va?

Ernest. Molt bé, gracies, y a tu?

Lluis. Contentissim de veuret aquí. Ah! l'oncle m'ha dit que us despedis per ell y que'l dispensin. No's recordaba que a les tres l'esperaven.

Marquesa. Pobre de mi! les tres? M'en vaig; ahont es el meu barret?

Jaquelina. Vingui.

Marquesa. Si, filla, m'ajudaràs. Y ja ho sabs a les sis vindré a buscarte y soparàs a casa. Pasiobé, Ernest. Adeu, Lluis.

Lluis. Tia, adeu.

Jaquelina. Vaja sigas amable, despedeix a la tia: abrassam!

Lluis. Bé!... A reveure tia.

Marquesa. Quina parella! Sou uns pochs modos, però sou una delicia!...

S'en van Marquesa y Jaquelina.

ESCENA IV

LLUIS, ERNEST *y després* JAQUELINA

Lluis. Ah! Ernest! no sabs pas quina dòna es la Jaqnelina! no pots pas saberho!

Ernest. No... no puch saberho...

Lluis. Y tu, què penses fer?

Ernest. Oh! jo no'm queixo pas.

Lluis. Vols dir que no hi ha una dòna en tot aixo?

Ernest. Oh! una dòna! La paraula es potser

una mica masa forta!... Veuràs... tinch una amiga...

Lluis. No ho sabía.

Ernest. Això si que no m'estranya... Es tant modest tot plegat, que ningú'n sab rès, com quí diu ni jo mateix.

Lluis. Y ets felis?

Ernest. Oh! si. Toca molt bé'l piano!

Lluis. Ah! murri!

Jaquelina. Ja soch aquí.

Ernest. Ab el seu permis me retiro.

Jaquelina. Justament ara qu'arrivo jo?

Ernest. Si, perque fassis carreg... jo vareig pendre aquestos papers de la biblioteca, el meu deber, donchs, es tornalshi jo mateix. *(Surt retrocedint y tomba una cadira).* Dispensi. Fins després.

ESCENA V

LLUIS *y* CARLOTA

Jaquelina. Què te? Perquè fa aquest posat?

Lluis. *(Anant a seure en el diván).* Què vols que tingui?... No es felis!

Jaquelina. Si que's deu aburrir!

Lluis. Compta, es historiador!

Jaquelina. Si... els que son felissos no estàn per histories. *(Va asseures al costat d'en Lluis).* Com nosaltres, veus? Tenim massa feina ab la nostra felicitat per ocuparnos dels altres... Com t'estimo!

Lluis. No tant com jo a tu!

Jaquelina. Mira: he pensat una cosa. Tu m'estimaràs molt, molt, tant com se pugui

estimar, y jo t'estimaré una mica més encare. Què't sembla?

Lluis. Ah! Jaquelina, la teva gracia y la teva puresa m'encisen! Tens la joya invencible dels ser joves, dels sincers, que la vida no ha tarat encare!

Jaquelina. De debó? Voldría haber de fer per tu coses dolentes! Si'm diguessin roba y mata, ho faría, però ab una condició: que mentres ho fes tu m'abrasessis!

Lluis. S'ha de confessar que sería molt incòmodo. A veure'ls ulletes?

Jaquelina. Te.

Lluis. Com me'ls estimo!

Jaquelina. Ja pots!... no saben veure més que a tu. Escolta: hi ha una cosa que no vuy dirte, que m'hi jurat que no't diría, y es aquèsta: t'estimo tant, Lluis, que seria capàs d'oblidaro tot per tu, fins les penes que'm fessis passar. Es ser ximple dir això, vritat?

Lluis. No, no ho trovo.

Jaquelina. No sé, estich tant, tant, enamorada de tu, que a cada moment tinch necessitat de donarte alguna cosa nova, y com que ja t'ho he donat tot y no'm queda rès... ja prench a fiar per lo que te de venir. Faig deutes.

Lluis. Ja'ls pagaré... No cal que tingui por aquest coret.... Ja pot fer...

Jaquelina. Oh! bé prou que ho se que'l pobret del meu cor, morirà en la miseria!

Lluis. No, dolsa meva, no t'inquietis per lo que te de venir... Entre nosaltres hi ha recorts que no poden perdres may... Lo que 'ns uneix, no es pas la lley, ni'l deber, ni'l

matrimoni, que per altre part tampoch ha bastat a lligar may a ningú... no, lo que'ns uneix tant fortament, es la sinceritat de la teva primera confessió, la ofrena càndida y ardenta del teu cor... Es la dolcesa de les postes allà en mitg dels jardins, els camins perduts, en les ribes del Tajo, el perfum dels jassamins de Toledo...

Jaquelina. Te recordes de Toledo?

Lluis. Oh! sí. Un vespre ens varem mitg alegrar en un hostal d'aquells!...

Jaquelina. Aquell ví daurat!

Lluis. Al sortir era nit negre... atapaída d'estrelles...

Jaquelina. De bones estrelles que lluien sense fer claror...

Lluis. Afortunadament!... Després varem rodar, perduts per aquells carrers estrets, entre portes clavatejades y finestres ab reixes... y per dalt les altes parets austeres, amarades de blau de nit, el perfum dels jassamins queya sobre nostre, tant fort, tant espés, que semblava que's pogués agafar a grapats.

Jaquelina. Estavem com boijos!...

Lluis. Ens varem perdre...

Jaquelina. Y a mi'm va caure'l barret...

Lluis. Y es clar se't van desfer els cabells...

Jaquelina. Sí... y tu de cop me vares abrassar, com boig, al mitg del carrer...

Lluis. Devant mateix d'un frare caputxí que semblava que s'hagués escapat d'un barómetre.

S'abrassen llargament.

Jaquelina. Ah! qu'era hermós tot allò... que

cert... Erem sincers... gens hipòcrites... com si no fossim gent del mon.

Lluis. Però hem de serho.

Jaquelina. Això es que m'espanta. . Aquí no gosaríes abrassarme al mitg del carrer...

Lluis. Tampoch trovaríem cap frare caputxí.

Jaquelina. Però en cambi hi trovaríem les dònes que t'han conegut... que tu has estimat... Quan penso en aquestes dònes!...

Lluis. Pensa en les que no m'han estimat y 'n trovaràs moltíssimes més.

Jaquelina. Donchs sembla mentida!... Que no tenían ulls?... Havían de ser bestias!

Lluis. Bé, vaja, perdònales!

Jaquelina. Lo que'm fa més por es la vida que tornarà a pèndret... Ahir mateix el dependent del restaurant va dirte D. Lluis... Quina vergonya!... Ell t'ha vist ab altres dònes... y potser se va creure que jo també era com elles...

Lluis. Y fuig dòna, ja ho va conèixer desseguida qu'erem casats.

Jaquelina. Y com?

Lluis. Si dòna, no veus que que vaig repassar el compte!

Jaquelina. Beneit! Me va fer una ràbia que t'hauría mort, donchs!

Lluis. No més?

Jaquelina. Com voldría matar a totes les persones que t'han conegut abans que jo. Si no que tens sort que no soch gelosa.

Lluis. Però de qui pots estarne? Si no he comensat a viure fins que t'he estimat. Fa quatre mesos... Donchs, ara jo, tinch quatre mesos! Y tu no sabs lo felis que s'es quan se te quatre mesos!

Jaquelina. Deu fassi que no creixis.
Lluis. T'ho prometo.

ESCENA VI

Els mateixos y FRANCESCH

Francesch. La Sra. Fargette y la Sra. Aulvois, pregunten si la senyoreta està visible?
Lluis. Ah! El parell Santa Herminia.
Jaquelina. Les teves ex-promeses! Varen casarse poch temps després de nosoltres. Digalshi qu'entrin.
Lluis. Ah! m'en vaig.

S'en va.

Jaquelina. Torna desseguida.

ESCENA VII

JAQUELINA, CLARA *y* CANDIDA

Candida y Clara, elegant però una mica cursis.

Jaquelina. Que tal Candida? y tu Clara?
Clara. Bé, y tu?
Candida. Venim a saludarte en una correguda.
Clara. Estem molt ocupades.
Candida. Y anem molt depressa.
Jaquelina. Bé, bé... Però no se que us trovo de diferent?... Ah! ja hi caich, es que no parleu a l'hora.
Clara. Oh! noya, cada una te'l seu marit ara.
Jaquelina. Qui ho hauría dit! Seyeu...
Candida. Quina casa més ben posada tens.
Jaquelina. Ah! encare s'ha d'acabar l'instalació. Y que tal sou ben felisses?

Clara. Molt. Acabo de passar un mes a casa del meu marit.

Candida. Y jo he fet un viatge a Grecia.

Clara. Y, tu, ets felís?

Jaquelina. Oh! síl..

Candida. Ara deuràs anar a tot arreu...

Clara. Deuràs rebre...

Jaquelina. Oh! no, estich molt ocupada!

Candida. Però en qué?

Jaquelina. En rés. Però ja us ho he dit: soch felís, y això se'n porta molt temps.

Clara. Però estás desconeguda, noya!

Candida. Y que séria t'has tornat. Això es el matrimoni.

Jaquelina. No; es l'amor. A vosaltres us trovo més alegres. Es l'amor també?

Candida. No; es el matrimoni.

Jaquelina. Y haveu tingut sort?

Clara. Pxé...

Candida. Per més que la nostra posició no's pot comparar ab la teva.

Jaquelina. Y perqué no?

Clara. De cap manera! El meu Albert es oficial...

Candida. Y el meu Alfons es inspector d hisenda.

Clara. Però'l teu marít...

Candida. No fa rès!

Clara. Y en la nostra societat, quan no's fa rés, desseguida ja s'es algú.

Jaquelina. Voléu dir?..

Candida. Y després, que dona molt prestig i a una dòna el que'l seu marít haigi fet moltes calaverades,

Clara. Ab això si que no hi havem tingut sort. Al meu no se li ha conegut rés que valgui la pena. No més una actríu que no va arrivar a debutar.

Candida. Y el meu, figurat; la primera casada qu'ha tractat intimament he sigut jo. Total rés!

Clara. Però tu, si qu'has tingut sort! El teu Lluis si que n'ha fet d'enrenou! Per tot arreu, al teatre...

Candida. En el gran mon...

Jaquelina. Ah?

Clara. Y la seva última aventura?..

Jaquelina. La bailarina?...

Clara. No, l'altre.

Jaquelina Ah?.. Sí... l'altre...

Candida. Allò sí que era distingit, una dòna tant elegant...

Clara. Sempre tant extremada!.. Y saberho portar tant amagat?

Candida. D'això si que'n sabien!

Clara. Ves qui s'ho hauria pensat may? Es molt inteligenta l'Enriqueta!

Jaquelina. L'Enriqueta?...

Candida. Que no ho sabies?

Jaquelina. Sí... sí: ja ho sabia... Però... qui us ho ha dit?

Clara. Figurat! He tingut una cambrera qu' havia estat a casa de l'Enriqueta.

Candida. Y t'ha asseguro qu'ns n'ha contades de coses!..

Jaquelina. Ah! sí?..

Clara. Diu qu'ella estava boja per ell. Li deya'l seu Riquet!

Jaquelina. Riquet?

Clara. Sí.

Jaquelina. Us agraeixo el vostre interés... Però dispenseume... els tapicers ja fa estona qu'esperen... Ja'm dispensareu.

Candida. (*Molestada.*) No caldria sinò! Nosaltres també tenim molta pressa.

Clara. Justament tinch una prova.

Candida. Y jo també.

Jaquelina. Ah! sí... si.

Clara. Donchs, fins ben aviat, eh?

Candida. Ben aviat...

Jaquelina. Sí... es clar...

Clara y **Candida.** Adeu!..

S'en van

ESCENA VIII

JAQUELINA *y* LLUIS

Jaquelina. (*Va corrents cap a obrir la porta de la dreta y crida.*) Riquet!

Lluis. (*Treyent el cap.*) Que?

Jaquelina. Ja son fora... ja pots sortir, Riquet!

Lluis. Qu'es aquet nom?

Jaquelina. Jo'l trovo deliciós: Riquet. Que's bonich, veritat. Riquet. D'aqui en endevant te diré Riquet. Me penso que deu ser un nóm que tothom te dret a usarlo.

Lluis. Però que vol dir tot això?

Jaquelina. Ah! Lluis, Lluis, perqué no ho has dit que l'Enriqueta també?

Lluis. No es veritat!

Jaquelina. Tinch proves.

Lluis. Quines?

Jaquelina. Quines?... He trovat unes cartes, sí unes cartes...

Lluis. No potser, les vaig cremar totes...

Jaquelina. Ah! ho veus?

Lluis. Que beneit *(Apart.)*

Jaquelina. Això es molt mal fet. En contes de dirmho, com era l'teu deber, m'has enganyat.

Lluis. Jo?

Jaquelina. Sí, perqué no dirmen rés es enganyarme... Però sapigues que no la vuy veure may més... may més...

Lluis. Però si no es a París...

Jaquelina. T'ho torno a dir, may més! Y no t'ho perdonaré may!

Lluis. No tens pas de perdonarme rés.

Jaquelina. Que no?

Lluis. No perqué el meu passat no't pertenеix.

Jaquelina. Sí, senyor, també es meu, tot ho hauria de ser. Això es lo abominable: que tinguis tot lo meu y jo no pugui tenir tot lo teu, que encare hi haigin coses teves que siguin secrets per mí. Tu quan te sembla be pots anar a passar deu minuts ab els teus recorts com qui s'en va a passar vuit dies a Monte-Carlo... y en aquesta excursió no te se m'emportas. Però si jo miro y busco en el meu passat, no més t'hi trovo a tu... a tu... Egoista!

Lluis. Jaquelina!

Jaquelina. T'estimava massa per casarme ab tu, vethoaqui!.. Fassi'l que fassi sempre serè una dòna mès per tu.

Lluis. Y tant ¡La meva dòna!

Jaquelina. Y que vol dir això?

Lluis. Vol dir la més estimada! la única!

Jaquelina. La, última, res més! Pensar que potser jo't faig anyorar aquestes dònes!... estich més gelosa d'elles que de totes les que puguis tenir ara!

Lluis. Ja ho crech!

Jaquelina. Sí, perque d'aquestas puch defensarmen, puch venjarmen...

Lluis. Venjarten?...

Jaquelina. Ah! si! Perque t'aviso: el día que jo sapiga que m'enganyes, no passarà una hora, que jo no t'enganyi a tú... y si nó ho pugués fer, ja no dinaria!.. Perxó estich tranquila... Peró contra aquelles no puch fer rés, rés sinò callar!..

Lluis. Donchs, esta bè... Calla!

Jaquelina. (*Agafant la fotografia de Enriqueta*). Míratela!... Pensar que l'has abrasat, que l'has besat, que t'ha besat a tú, que... Oh!

Lluis. (*Prenentli la fotografia y tiranla damunt de la táula després d'haversela mirada*). Prou, Jaquelina prou!

Jaquelina. Oh!

Plora.

Lluis. (*Maquinalment, mira la fotografia y la pren y la deixa.*) Vaja, Jaquelina, no ploris..

Jaquelina. El plorar me fa bé...

Lluis. Sí, pero a mí'm fa molt mal!

Jaquelina. De debó?

Lluis. Sí.

Jaquelina. Donchs ja no ho fare mès...

Lluis. Ja veus que'ts injusta, que tinch rahó..

Jaquelina. Com que t'estimo, per mí'n tens sempre.

Lluis. Me promets donchs, que tindrás enteniment?...

Jaquelina. Sí.

Lluis. Que may més me parlarás de l'Enriqueta, de qui jo no me'n he recordat ni un sol moment?

Jaquelina. No t'en parlaré may més.

Lluis. M'ho promets?

Jaquelina. T'ho prometo.

Lluis. Vaja donchs com si no hagues passat rés.

Jaquelina. Rés.

L'abrassa.

Lluis. Donchs, parlém de coses series. Recordat qu'avuy tens d'anar a triar els colors del auto.

Jaquelina. Sí, ja hi penso.

Lluis. Mentres tant jo aniré a veure l'electricista. Ens hem de partir la feina.

Jaquelina. Esta bé. *(En Lluis fulleja la seva agenda.)* Digas Lluis?

Lluis. Que, bonica?

Jaquelina. Que va durar molt?

Lluis. El qué?

Jaquelina. Les relacions... ab ella?

Lluis. Fa un minut que m'has promes...

Jaquelina. No més digam això...

Lluis. Oh!..

Jaquelina. No mès això ¿quan va durar?

Lluis. Un any y mitj.

Jaquelina. Justament un any y mitj?... La veyes molt sovint?

Lluis. No... Sí...

Jaquelina. Y ¿t'hi estaves molt quant l'anaves a veure?

Lluis. (*Renyantla.*) Jaquelina!

Jaquelina. (*Tossuda.*) Vuy saberho!

Lluis. Veuras, ja't diré com acabará tot això. Aviat veuràs entrar un cigne en aquesta sola.

Jaquelina. Un cigne?

Lluis. Y una barca y un riu y un bosch y un grapat de coristes sense afeitar.

Jaquelina. Però què'm contes ara?

Lluis. El Lohengrin... Y aquest signe se m'endurà y tu'm perdràs y la culpa serà teva, perque serà molt just que la teva tafanería sigui castigada, igual que va serho la de Elsa y la de nostra mare Eva y la de tantes altres que no't vuy anomenar!

Jaquelina. (*Sens escoltarlo*). Y, ahont us veyeu?

Lluis. Be; jo ya t'he avisat! Digas.

Jaquelina. Ahont us veyeu, a casa teva?

Lluis. No.

Jaquelina. Ahont donchs?

Lluis. A casa seva.

Jaquelina. Però, ab quin pretext?

Lluis. Va ferme nomenar secretari de una de les associacions qu'ella presideix y que va fundar expresament pera això.

Jaquelina. Quina?

Lluis. Associació protectora dels indis orfes de Madagascar!

Jaquelina. Malehit pais! Però us hauríen pogut sorpendre?...

Lluis. Y no dòna!

Jaquelina. Oh, no!... Veyam com?... perquè no?

Lluis. Perque quan... quan jo hi era el criat tenía ordre de dir a tothom: «La senyora està conferenciant ab el secretari dels orfes de Madagascar». Vethoaquí. Pobres indios!

Jaquelina. Y l'enganyaves?

Lluis. (*Dubtant*). Si jo l'enganyaba a ella?... Si.

Jaquelina. Ah! Es dir que l'enganyaves? Molt bé, ho tindré present.

Lluis. Però no; si t'ho dich per complauret. No l'enganyava.

Jaquelina. (*Furiosa*). Ah! no l'enganyaves! Tant enamorat n'estaves? Molt bé.

Lluis. Brrr!!...

Jaquelina. (*Agafant la fotografía*). No's pot negar qu'es hermosa!...

Lluis. Vols dir?... Perxò, si... es clar que si.

Jaquelina. Y el cos?

Lluis. Bonich... una mica massa prima!...

Jaquelina. Magra?

Lluis. Ah! això no!

Jaquelina. Y els cabells, bonichs?

Lluis. Molt. Una cabellera tupida, onejanta..

Jaquelina. (*Esclatant*). Lluis... tu l'anyores!

Lluis. No. Ni l'anyoro ni hi penso. Però tu t'entossudeixes en preguntarme coses que me la recorden, y creume, això no està bé! Es perillós!...

Jaquelina. Ja he acabat. Ja no t'en parlaré may més, may més...

Lluis. Millor!

Rosalia. (*Entrant*). La senyora Marquesa espera en el cotxe a la senyora.

S'en va.

Jaquelina. Oh! Deu meu! Ja hi vaig. Que surts tu també?

Lluis. Si, aviat.

Jaquelina. Mira, que no t'encostipis. No't descuidis de pendre'l fulard. Te, es aquí sobre.

Lluis. No, dòna, no.

Jaquelina. Vaig a posarme el barret.

L'abrassa llargament.

Lluis. Fins al vespre.

Jaquelina. No t'agraden més les meves abrassades?

Lluis. Y es clar, dòna...

Jaquelina, al obrir la porta, li tira un petó, abans de fer mutis per la dreta.

ESCENA IX

LLUIS, *després* ENRIQUETA

Lluis. (*Sol*). Oh! no... Y què n'arriva a fer de disbarats una dòna enamorada! (*Agafa la fotografía, la mira, la deixa. pren un cigarret y'l deixa sense encendre'l, y torna a agafar la fotografía y mirantla diu*); Com si jo m'en recordés de tot això. (*Deixa la fotografía*).

Francesch. (*Entrant*). Hi ha la senyora de Morfontaine.

Lluis. (*Apart*). L'Enriqueta!

Francesch. Jo li he dit que la senyora acababa de sortir... Diu que vol veurer al senyor.

Lluis. Fàssila entrar... No, no... no hi soch, no hi soch. .

Enriqueta. *(Entrant).* Vosté no hi es?

Lluis. Ah! es vosté, Enriqueta... No ho havía entés bé. Dispenssim!

S'en va en Francesch.

Enriqueta. Que li faig por?

Lluis. Perquè ho diu?... Al contrari, m'alegro molt de vèurela, però sab?... la sorpresa... justament ara mateix... Rès, es una sorpresa.

Enriqueta. Agradable?

Lluis. Oh! moltíssim!

Enriqueta. Bah!

Lluis. Aixís, donchs, ja es a París, vosté?

Euriqueta. Me sembla...

Lluis. Fà molt?

Enriqueta. D'aquest matí. Recordis que vaig prometre a la Jaquelina que la meva primera visita sería per ella, y jo sempre cumpleixo lo que prometo. Y, com està la seva senyora?

Lluis. La meva?... Ah! si... Bé, molt bé... Hem tingut un hivern tant hermós!

Enriqueta. Ah!

Lluis. Me trova un xich poca solta, veritat?

Enriqueta. El trovo casat.

Lluis. Es clar, això fa cambiar.

Enriqueta. Una mica.

Lluis. Però ¿en què?

Enriqueta. No sabría pas com explicarli, però li trovo un queyent d'home de bé... compren... un aspecte reposat...

Lluis. Ah!...

Enriqueta. Sab a que trovo que s'assembla?

Lluis. No.

Enriqueta. Al gran ducat del Luxembourg...

Lluis. Perquè?

Enriqueta. Perque es un pais neutral... Vostè ara també es un pais neutral. Pobre Lluis!

Lluis. Es divertit!

Enriqueta. *(Allargantli la mà)* Ara'ns podem donar la mà ab indiferencia, com bons amichs, eh? (*Coquetejant.*) Perque'm sembla que som dos bons amichs, veritat. Lluis?

Lluis. (*Torbat.*) Sí, sí, dos bons amichs.

Enriqueta. Aixís ja me'n vaig més contenta.

Lluis. *(Picat.)* Ah?... Però ja s'en va?... Bé, si vol anarsen... com vostè vulgui.

Sens deixarli la ma.

Enriqueta. Oh! però es precís que'm torni aquesta mà.

Lluis. Com? Ah! sí, tingui... Però'm sembla qu'hauría pogut permètrem mirarla una mica més.

Enriqueta. Mirarme?... Ah! es veritat que ja no's devía recordar de mi.

Lluis. Vostè no ho sab.

Enriqueta. Vaja, estich certa que no ha pensat may més en mi.

Lluis. Oh! sí... sí.

Enriqueta. Quan?

Lluis. Ara fa un quart, moltíssim! Y vostè hi ha pensat en mí?

Enriqueta. Gens.

Lluis. Quina llàstima!

Enriqueta. Perquè?

Lluis. Perquè... perquè may ha estat tant deliciosa com ara... tant agresiva...

Enriqueta. Poca cosa volen dir aquestes paraules en aquest moment!

Lluis. Oh! no, li juro... Li trovo un no se què... una gracia... un aire...

Enriqueta. La gracia de la dòna que s'ha passat quatre mesos sense vèurela... Es lo millor!... El rosa y l'oblit es lo que va més bé a les rosses!

Lluis. No pas a totes!

Enriqueta. Y després de tot, ¿que se n'hi en dona a vostè?... Hem tingut un hivern tant hermós!...

Lluis. Oh! que venjativa!

Cambiant de to y coquetajant.

Enriqueta. No s'enfadi Lluis, però voldría preguntarli una cosa.

Lluis. Ah!

Acostantshi vivament.

Enriqueta. (*Aturantlo ab el geste.*) No .. Es una consulta un xich delicada... Ja sab qu' acabo d'arrivar d'Escocia. M'he divertit molt... he sigut molt obsequiada... balls... casseres .. Hi havía persones molt distingides... Que li sembla el baronet de Chateau-Giron?

Lluis. Perquè'm fa aquesta pregunta?

Enriqueta. Per saberho.

Lluis. Però vostè tindrà algun motiu pera preguntarmho.

Enriqueta. Y vostè ¿ne te algun pera no respòndrem?

Lluis. Jo, cap...

Enriqueta. Y, donchs?... Diguim, que li sembla'l baronet?

Lluis. Me sembla lo que sembla a tothom... Un estùpit!... un vanitós insoportable! Oh!

fassim el favor de no parlarme d'aquest subjecte!

Enriqueta. Oh! donchs per vostè val més lord Huxdale?

Lluis. L'Huxdale? Ah! no, no! Un alcohòlich!... Un bèstia! Ni'ls seus propis cavalls se dignent dirigirli la paraula!

Enriqueta. Aixís donchs trova preferible el baronet?

Lluis. De cap manera!... Però es ridícol això! La veritat, me sembla molt poch correcte dirigirme aquest interrogatori! Dispensim que li digui, però es una falta de tacte!

Enriqueta. Me deixa parada! No hem quedat que som uns bons amichs?

Lluis. Jo no ho se si soch amich de vostè!

Enriqueta. Ah! no? Donchs que es?

Lluis. No ho se'l que soch!... Això es lo que m'exaspera!... Sí, senyora, perque no ho se 'l que soch per vostè!...

Enriqueta. Vaja, Lluis, tranquilisis... fassi com jo...

Lluis. Ah! vostè està tranquila?

Enriqneta. Naturalment!

Lluis. Ara ho veurem!

Va per abrassarla.

Enriqueta. Això si que no!

Lluis. (*Molt a la vora.*) Perquè no? Donchs ja que vostè està completament tranquila y jo soch el gran Ducat del Luxembourg, qu'es neutral, no veig que hi haigi cap inconvenient en deixarse abrassar pel gran Ducat del Luxembourg!

Enriqueta. Lluis!

Defentsanse sense convicció.

Lluis. Enriqueta!... Enriqueta!...

Enriqueta. No... no... deixim estar, Lluis...

Lluis. Es que totes dugues s'han posat contra mi y no tinch forses!

Enriqueta. Què diu?...

Lluis. Que fa un quart que faig d'hèroe... y jo no puch ser heròich més d'un quart seguit!

Enriqueta. Oh! no ho vuy Lluis. no ho vuy! (*Desprenentsen.*) Prou, prou!... No's fassi ilusions, Lluis!... Vostè es casat, felis, el més felis dels marits...

Lluis. Però no...

Enriqueta. (*Pren el fulard.*) Ah! la bufanda!

Lluis. Ah!

Enriqueta. Com abriga!... Que suau!... Ja hi porta el cor embolicat ab aquesta bufanda, Lluis!... Y les sabatilles? No les veig... Això es un descuit...

Lluis. Oh! prou, prou... No'm digui aquestes coses!

Enriqueta. Perquè?

Lluis. Es espantós!

Enriqueta. El què?

Lluis. Les sabatilles... vuy dir el matrimoni. Sí, espantós! Aquest gust de camamilla! Vostè no s'havía ocupat may de la meva salut .. Al contrari!... Ah! Enriqueta y quina delicia de dòna es vostè!

L'agafa.

Enriqueta. Lluis!

Lluis. Enriqueta! Enriqueta! Ab la seva presencia reneixen vius y palpitants els amorosos recorts...

Enriqueta. Riquet!

Defensantse debilment y entregantse de mica en mica:

Lluis. Ja ho veus, tot un passat que vol ser present s'ens posa devant dels ulls!

Enriqueta. Calli... No digui rès més... Calla!...

Entra un criat.

Criat. El senyor Ernest diu que desitja parlar ab el senyor.

Lluis. Està bé. Dígali que vingui que jo me 'n vaig... No, no... en fí, excusim... M'en vaig. L'abrich. *(Criat s'en va per l'esquerra y deixa la porta oberta.)* Me permetarà que l'acompanyi?... *(L'abrassa; baixet)* Té, té!

Enriqueta. Mal cor!

Lluis. (*Reprenent el to d'abnas.*) Respectivament fins a casa seva?

Enriqueta. Ab molt gust.

Lluis. (*Alt.*) Fa un temps hermosíssim, molt millor que quant vostè ha vingut.

El criat li dona l'abrich.

Enriqueta. Me sembla qu'ha cambiat el vent.

Lluis. Com qu'es la seva feina, cambiar!... Passi, senyora, passi... *(Apart.)* Es extraordinari!

S'en van.

ESCENA X

FRANCESCH *y* ERNEST

Francesch arregla la taula. Entra Ernest.

Ernest. Ha avisat al senyor, que jo havía de parlarli?

Francesch. Sí, senyor... però s'en ha anat... li ha sapigut molt greu...

Ernest. Ah! està bé! Y la senyora també es fòra!

Francesch. Sí, senyor.

Ernest. (*Treyentse una carta de la butxaca.*) Molt bé; fassi'l favor de donar aquesta carta a la senyora.

Francesch. Està bé, senyor.

Ernest. (*Al donar la carta's deté.*) No... no. Hi haig d'afegir una paraula.

Francesch. Aquí pot escriure,

S'en va.

Ernest. Gracies. (*Se posa a la taula.*) Li he escrit y ben mirat es lo millor. (*Llegeix.*) «Senyora. (*Agafa la ploma.*) Estimada senyora?... no. (*Deixa la ploma y reprent la lectura ab emoció creixent.*) «Senyora... li prego que tingui la bondat d'excusar la meva actitut d'ara fa poch. La causa n'es, que, sens que vostè ho haigi sapigut may, jo l'estimada sempre. Sis mesos endarrera li anava a dir quan vosté va notificarme'l seu casament... He provat d'oblidarla peró al tornarla a veure avuy, m'he convensut de que no puch deixar d'estimarla... Perdònim si'm retiro. No'm veurà may més. Li dich pera que ho sàpiga. Adeu Jaquelina, adeu. El cor me diu qne si vosté hagués sigut aquí, no hauría tingut valor per confessarli tot això y per lo tant estich molt content d'haverli escrit. Son respectuós adorador, Ernest». (*Clou la carta*) Oh! m' estimo molt més no haverla vista... Al menos hauré tingut sort una vegada a la vida!

Francesch. (*Entrant.*) Senyor, la senyora acaba d'arrivar.

Ernest. Ah!

Agafa la carta y se la posa a la butxaca.

ESCENA XI

ERNEST *y* JAQUELINA

Jaquelina. Bones tardes, Ernest. Diu que volía parlarme?

Ernest. No, no ..

Jaquelina. El criat acaba de dirmho.

Ernest. Ah! sí, sí,..

Pausa.

Jaquelina. Donchs?

Ernest. (*Torbat.*) Donchs...

S'atura.

Jaquelina. Digui.

Ernest. Sí gracies... Sinó que, sab? es una cosa tant delicada.. Encara que no ho sembli estich un xich torbat!.. No trovo les paraules que voldría... no les trovo y perxò... compren?... Perxó mateix, no fa gaire (*Butxaqueja.*) Ja les tinch!

Jaquelina. Però que vol dir?

Ernest. (*Treyentse una mica la carta y mirantsela de reull mentres parla.*) Si, senyora... Volía excusarme... de la... meva actitut ridícola, al trovarla aqui aquesta tarda, però hi ha un motiu que'm justifica, y es... Es que jo l'he estimada!

Jaquelina. Vostè!

Ernest. Sí. Li anava a dir ara fa sis messos en el moment que vosté va ferme enviar aquell telégrama tant llarch.

Jaquelina. Aquell telégrama? Oh! y ara penso que encara no li he pagat.

Ernest. Oh! no podria pas pagarmel ab rés!.. Mentres vostè ha estat lluny de mí he cregut que l'havia oblidada (*Mira la carta que li surt de la butxaca.*) Pero ara he comprés

que no ho podria lograr may!.. *(Insensiblement se posa a llegir la carta.)* Perdónim s'm retiro. No'm veurá may més. Adeu, Jaquelina, adeu. El cor me diu que si vostè hagues sigut aquí, no hauria tingut valor per confessarli tot això!..

Jaquelina. Si jo agués sigut aquí? Com...

Ernest. *(Sens escoltarla.)* Y per lo tant estich molt content d'haverli escrit. Son respectuós adorador. Ernest.

Jaquelina. *(Li pren la carta, molt emocionada.)* Donguimela!... Perdoni, Ernest!

Ernest. Oh! . no hi ha de què! Vostè ha fet lo que debía. Entre'n Lluis, y jo, jo no hauria duptat gens, l'hauria triat a éll.

Jaquelina. Veritat que sí? Vostè es un amich te bon cor y una exquisida delicadessa Vosté es lleal y sincer.

Ernest. Oh! no'm digui aquestes coses tant desagradables!

Jaquelina. Però vostè no'm donarà pas el disgust de apartarse de mí... de nosaltres?..

Ernest. Oh! sí; es precis! Vostè no voldrá pas que jo sigui un desgaciat? Si vostè vol ho serè, però m'estimaria mès no serho.

Jaquelina. No, no, això no pot ser!... No vuy que deixi de venir... Vostè tornará y sens trigar gayre, veritat?

Ernest. Si... no trigare. Quan vostè tingui fills y siguin grans... Adeu Jaquelina!

Ella li allarga la má, ell li agafa y tot reculant cap a la porta fa caure una cadira.

Jaquelina. Oh!

Ernest. No es ré! Es la última que faré caure aquí!

S'en và

ESCENA XII

JAQUELINA, *després* FRANCESCH

Jaquelina. *Sola.*) Pobre xicot! (*Mirant la carta y anant cap a lataula.*) Pobre xicot! (*Entra el criat.)* Francesch, que ha sortit el senyor?

Francesch. Si, senyora, fa un quart.

Jaquelina. Tant ha trigat a anarsen?

Francesch. Ah! me descuidava de dir a la senyora, que ha estat aquí la senyora de Morfontaine.

Jaquelina. La Sra. de Morfontaine ha vingut?

Francesch. Si, senyora. El senyor l'ha rebuda.

Jaquelina. Ah! es dir que'l senyor?... Que sab ahont ha anat el senyor?

Francesch. Tot sortint he sentit que deya que'acompanyaría a la senyora de Morfontanine a casa seva.

Jaquelina. Esta bè. (*S'en và Francesch.*) A casa d'ella! Naturalment deu ser a casa d'ella! Ara ho sabrèm. (*Va al telefon, busca un número y truca.*) Els miserables! (*Buscant en l'indicador)* Morfontaine.. Morfontaine gravador... Morfontaine fuster... Ah! *(Parlant al aparell.)* Centro! 523...! Els miserables!... No, no es pas a vostè a qui ho dich! Fassim el favor jo li prego senyoreta, si es dòna possim en comunicació ab el número 523, per caritat! Cuiti! cuiti! 523!.. *(Entra en Francesch.)* Ah! Francesch! No vuy que sapiguen que soch jo. Posis al aparato. Pregunti si la Sra. de Morfontaine es a casa.

Francesch. (*Al telefon.)* La Sra. de Morfon-

taine es a casa? (*Escolta. A Jaquelina.*) Si, senyora.

Jaquelina. Digui que li han de parlar.

Francesch. (*Al telefon.*) Li han de parlar. (*Escolta*) Ah! (*A Jaquelina.*) Diu que es impossible perquè está molt ocupada.

Jaquelina. Oh! insisteixi. . Es urgent!

Francesch. (*Al telefon.*) Es molt urgent. (*Escolta.*) Esta bé.

Jaquelina. Que han dit?

Francesch. Diu que la senyora ha ordenat terminantment que no la destorbin per rés perquè está conferenciant ab el secretari de la Protectora dels orfes de Madagascar.

Jaquelina. Oh! proul prou! (*Francesch deixa el telefon.*) Vesten! vesten! Es evident!... evident!.. Ni tant sols s'han pres la molestia de cambiar de colonia!... Hi vaig!... Però no; que se'l guardi si'l vol, però jo farè lo que he promes... Me venjarè y ara mateix. Tantseval com y ab quí! Qualsevulga, el primer que trovi! (*Veu la carta de l'Ernest*) Ah! la carta de l'Ernest. (*Llegeix maquinalment.*) «no puch deixar d'estimarla»! Si, si ell; aquest es digne de ser estimat. (*Escriu*) «El creeh, Ernest, jo també l'estimo; de aqui un instant seré a casa de vostè. Seva». (*Fa'l sobre.*) Sr. D. Ernest Vernet.. Ara a l' oncle. Vuy ferho ab noblesa; cara a cara. «Al Sr. Carteret. En Lluis m'engaña. Aquest vespre a les 8 jo ja l'hauré enganyat a ell». Per la tía.-«Tía, en Lluis m'enganya. Aquest vespre a les 8 ja estarém tants a tants.» Ja no haig d'avisar a ningù més?... (*Truca.*) (*Al criat que entra.*) Agafi un cotxe y porti inmediatament aquestes cartes. (*A la criada.*) Portam l'abrich y el

barret, sense'l vel. *(Al criat.)* Digui que l' auto vaigi a esperarme a la porta del jardí. *(Criat s'en vá.)* Ah! y que ne's d'agradable la venjansa! que dolsa! *(Entra la cambrera.)* Ah! no ho sabs pas lo dolsa que es!

Rosalia. Que no's trova bé, senyora?

Jaquelina. Si, filla, sí! May m'havia trobat tant bé! *(Rosalia s'en vá. Jaquelina va cap a la porta decidida y s'atura duptant.)* Ay! Deu meu! Que vaig a fer, Deu meu!

ESCENA XIII

JAQUELINA y M. RAMON

M. Ramon. Oh! Jaquelina!

Jaquelina. Ah! es vostè M. Ramon? Ah, soch molt desgraciada!... molt desgraciada!

M. Ramon. Però, Sènyor, que passa?

Jaquelina. En Lluis m'enganya!

M. Ramon. *(Admirat.)* Deu! Ell! Tant bon xicot y faltar al novè manament! *(Cau assentat.)*

Jaquelina. Sí, M. Ramon, sí!

M. Ramon. Sempre es aquest manament qui fa la trabeta!

Jaquelina. Quina infamia! Jo que l'estimava ab tot el meu cor!

M. Ramon. Estich consternat, filleta! Però, sosegat, Ja li arrivará l'hora del penediment. La carn es flaca, però'l cor es bó! Ell tornará!

Jaquelina. Oh! ja es tart!

M. Ramon. Que dius?

Jaquelina. Ell s'ha cregut que jo soch una beneita! però s'ha equivocat!... M'he venjat! M. Ramon, jo també tich un amant!

M. Ramon. (*Tornant a caure en una cadira estupefacte.*) Valgam Deu! Però no es posible! Tù! ..

Jaquelina. Sí, sí jo!

M. Ramon. Això es abominable! No'm diguis res més.

Jaquelina. Ja ho veu M. Ramon, ara ja soch una perduda.. fassi'l que fassi ja tant se val perquè vostè ja ho sab que soch una dòna perduda, indigna de perdò?

M. Ramon. No, no criatura, no! La teva falta es gran, però fins a cert punt excusable.

Jaquelina. Ah!

M. Ramon. Al menos el meu carinyo per tu m'ho fa veure aixís.

Jaquelina. Sí?

M. Ramon. Veyam, veyam! Deus haver pecat cegada pel despit?

Jaquelina. Oh! si; per venjarme.

M. Ramon. Es clar, has sentit ferida la teva dignitat d'esposa... El teu marit ha trait el més sagrat dels juraments!...

Jaquelina. Veritat que sí?

M. Ramon. Y t'ha fet aquesta ofensa als quatre mesos de matrimoni.

Jaquelina. El miserable!..

M. Ramon. Quan tu no li havias donat cap disgust!

Jaquelina. Al tornar del viatje de nuvis!..

M. Ramon. Oh! certament, es una indignitat!

Jaquelina. Pot perdonarme, donchs, M. Ramon?

M. Ramon. Es que...

Jaquelina. Oh! diguimho, nescesito que m' ho digui. Me perdona?

M. Ramon. Donchs, be, sí; te perdono¡ pobre criatura!

Jaquelina. *(Disposantse a sortir)* Aixís me n'hi en vaig!

S'en vá correns.

M. Ramon. (*Queda extranyat.*) Que? «Aixis me'n hi en vaig»? (*Va a la porta.*) Ha fugit. Però que ha volgut dir?...

ESCENA XIV

M RAMON *y la* MARQUESA.

Marquesa. Ah! vostè aquí, M. Ramon? Y la Jaquelina?

M. Ramon. Acaba d'anarsen ara mateix.

Marquesa. Reyna dels angels! Es precis deturarla!

M. Ramon. Es tart ja. Ha pujat a l'automovil y qui sab ahont para.

Marquesa. Oh! ja no hi ha remey!

M. Ramon. Qué?...

Marquesa. Llegeixi.

Li dona la carta de la Jaquelina:

M. Ramon. (*Llegint.*) «En Lluis m'enganya. Aquest vespre a les 8, estarém tants a tants» A les 8 de quin día?

Marquesa. D'avuy! Ara mateix!

M. Ramon. Senyor Deu meu, que he fet! Ara comprech el «me'n hi en vaig»!

Marquesa. Que diu?

M. Ramon. Qu'ara entench el «me n'hi en vaig»!

Marquesa. Com?

M. Ramon. M'ha dit que s'havía venjat, que la falta ja era comesa... y jo...

Marquesa. Què?

M. Ramon. L'he perdonada! L'he absolta a la bestreta!

Marquesa. Sí que l'ha feta bona! Francesch! (*Cridan*).

M. Ramon. Jo'n tindré la culpa! Oh, Deu meu! Es precís impedirho!

Marquesa. Ahont pot haver anat?... Correm a casa del seu oncle!

Truca.

M. Ramon. Senyor, envíans un miracle!

Marquesa. Ab un cotxe! (*Al criat qu'entra*). Vaigi a buscar un cotxe corrents. Pobre Lluis! Quina familia la nostra! Sembla qu'estigui de Deu que a tots els homes de la nostra familia els haigi de passar lo mateix!

M. Ramon. Què diu?

Marquesa. Rès, no anava per voste. Passi, cuiti mossèn Ramon, cuiti.

Va empenyentlo cap'a la porta.

TELÓ

ACTE TERCER

Quarto de treball de l'Ernest, sencillament arreglat, però molt confortable. Mobles antichs. Biblioteca y una escala de mà. En un quadro la cinta de la llegió d'honor d'un oncle de l'Ernest; en un altre pany de paret, el retrat de la seva mare y altres recorts de familia. Rosa, la criada (50 anys), entra ab un gran paquet de llibres.

ESCENA I

ROSA, *després* SOFIA

Rosa. *(Mirant el títol dels llibres).* «Historia de Filipus y Augusta». Endevant!

Truquen, va a obrir y entra ab Sofia.

Sofia. Bona nit, Rosa; avuy no tinch llissó y soparé aquí.

Rosa. Tot està a punt. Aquí te la panereta de la feina; li posaré'l cobert prop del foch, hi estarà més bé. Tenim unes perdiuetes... sab?...

Sofia. Oh! el contempla massa vosté a l'Ernest!...

Rosa. Si l'he criat! Figuris!... Sinó que no vol que ho digui.

Sofia. Però se l'estima molt perxò.

Rosa. A vosté també, y s'ho mereix...

Sofia. Oh! Rosa!...

Rosa. Y jo també l'estimo, ja ho sab.

Sofia. Gracies.

Rosa. Veu, vosté te delicadeses que son molt d'agrair.

Sofia. Jo?...

Rosa. Sí, sí... M'he fixat qu'alguna vegada, vosté fà com si estés gelosa, y jo ja conech que vosté no'n te de gelos.

Sofia. Gens, però aixó a ell li fà il·lusió...

Rosa. Son mentides que no fan mal. Ja està la taula; no hi falta rès.

Sofia. Si, calli; flors. Ja que l'Ernest no es aquí m'arrivo a comprarne. Tot seguit torno.

Rosa. Què bona qu'es vosté!...

S'en va. Sofia

ESCENA II

ROSA, *després* ERNEST

Rosa. *(Dessembrasa la taula dels llibres y l'acosta al foch).* Ditchosos llibres! Sembla mentida que s'en fassin tants. Per forsa han de dir tots el mateix, perque vaija no passen tantes coses en el món. (*Entra l'Ernest tot abatut*). Ah! hola, com li va senyor Ernest?

Ernest. Ptse!...

Rosa. Han portat uns llibres. L'historia de Filipus y Augusta.

Ernest. Està bé. (*Concirós*). Donam la americana... la més espellifada que trovis...

Rosa. Hi vaig... Però que't passa? Sembla que fas mala cara...

Ernest. No... Si estich molt alegra...

Rosa. Millor, millor... La Sofia ha vingut però ha sortit per comprar un ram per la taula.

Ernest. (*Somrient*). Pobra Sofia! No t'he esplicat may lo qu'ha fet per mí?...

Rosa. Què?...

Ernest. Ha plantat a un mestre de mandolina que la va fer demanar... Per mí la pobra! Te un cor!

Rosa. Això sí!

Ernest. Perxò el meu carinyo per ella será etern.

Rosa. Y faràs molt bé de agrahirli sempre.

Truquen.

Ernest. Han trucat.

Rosa. (*Va a obrir y torna*). Es una carta.

S'en va.

Ernest. (*L'obra y llegeix*): «El crech, Ernest, jo també l'estimo. D'aqui un instant seré a casa de vestè. Seva Jaquelina». (*Cau sobre una cadira*). Això es una broma indigne! .. Rosa! Rosa! (*Entra*). Qui ha portat aquesta carta?

Rosa. Un criat.

Ernest. Com es aquest criat?

Rosa. Moreno ab patilles.

Ernest. Moreno ab patilles?... Oh! es en Francesch... Ah! Rosa't vuy fer una abrassada!

Assentanse, alsanse y agitanse tot ell.

Rosa. Però què tens?

Ernest. Soch felis!... Soch estimat! estimat d'una dòna que m'estima y que jo també

l'estimo. Quina coincidencia més prodigiosa! Soch felis! soch felis!... Estich com si hagués caigut d'un quint pis al carrer; Portam una americana nova, la més nova de totes! Esfà tot a punt? Perqué potser no haurà sopat encara... Se necessita champagne... porta champagne!...

Rosa. Champagne?

Ernest. Y que no falti rè. (*Pels llibres*). Treu tot això, depressa, fora, y aquest també...

Rosa. Però què passa, Deu meu?

Ernest. Lo que caldría, per animar tot això, son flors... moltes flors...

Rosa. La Sofia es a comprarne...

Ernest. (*Cambiant de tó*). La Sofia!... Com ho farem pera dirli?... Donarli aquest disgust jo, jo mateix... No tindré cor, oh! no! com ho farem?

Rosa. Però què'm dius?

Ernest. Ah! Rosa, estimada Rosa, escolta; avuy la meva vida ha sofert un cambi radical.

Rosa. Ya veig que vas a fer una bestiesa.

Ernest. Sí, sí... Quan torni la Sofia... vuy portarme noblement, ab absoluta franquesa, ab valor! Aixís quan ella vingui... jo m'en aniré.

Rosa. Eh?

Ernest. Tu li esplicaràs.

Rosa. Jo?

Ernest. Es precís. Tu li diràs ab més dolcesa. Les dònes ne saben més de fer aquestes coses.

Rosa. Però jo, pobra de mí no sabré...

Ernest. Sí qu'en sabrás. Jo m'en vaig y quan ella vingui li diràs tot... tot...

Rosa. Peró què li tinch de dir?...

Ernest. Qu'ella y jo no podem ser rès més qu'amichs... que la meva amistat es sincera y profonda.. qu'aquest vespre he tingut de sortir, que demà l'aniré a veure... potser més aviat y tot... que'm sab mol grèu, però que no puch ferhi rès.

Rosa. Però la pobra criatura?...

Ernest. Ah! Justament es lo que t'anava a dir; sobre tot fes que no sofreixi... això sí que no ho vuy de cap manera!

Rosa. Però...

Ernest. No, no... Arreglat com vulguis per evitarli el disgust... Y si'l te no m'ho diguis pas... al menos espera a demà... Ho tens entés?

Rosa. No! Escolta...

Ernest. El seu ganxet... S'ha d'amagar.

Desa la panereta dins un calaix.

Rosa. Peró no podré.

Ernest. Sí, dòna, sí. Una mica de calma... calma No'm veus a mí? Jo estich tranquil. (*Sent trucar*), Oh! es la Sofía. *(Fuig esverat)*.

Rosa. Però què li diré jo? No serveixo jo pera aquestes coses.

ESCENA III

ROSA *y* SOFÍA

Sofia. (*Ab un ram de violes*). Ja soch aquí! Que ja ha vingut l'Ernest?

Rosa. Sí...

Sofia. Miri quines violes més hermoses; eren les últimes...

Rosa. Sí...

Sofia. Sembla que no tingui gaires ganes d'enrahonar avuy, Rosa?...

Rosa. No...

Sofia. (*Buscant les estisores pera tallar el lligam del ram*). Les estisores?... Ahont es la panereta, Rosa?

Rosa. No hi es. L'ha treta.

Sofia. Vosté?

Rosa. No.

Sofia. Qui!... L'Ernest?

Rosa. Si.

Sofia. Y ahont la posada?

Rosa. L'ha amagat.

Sofia. Perqué?

Rosa. Perque. .

Romp a plorar.

Sofia. Però, què hi ha Rosa? Què te l'Ernest? Ahont es?

Va cap al quarto d'ell.

Rosa. No hi entri.

Sofia. Perquè? no'm vol veure? Vol deixarme?

Rosa. Ah! jo'm creya que no tindría valor pera dirli!

Sofia. Un altre dòna.

Rosa. Quasi.... No se com dirli... No'n te la culpa ell, pobre Ernest! Hi hagut un gran cambi en la seva vida... Farà una bestiesa... Ell li esplicarà... demà anirá a veurela... potser més aviat y tot. Vosté ja sab qu'ell no es vanitós... ni tampoch te motius per serne... Vaja, m'ha donat un disgust!

Sofia. Oh! no. Ha ha sigut molt bo pera mí. No'm queixo. Ja sabía jo que no podía ser... Que un día o altre...

Rosa. Es clar aixó la fa patir?...

Sofia. Oh! si molt!

Rosa. Ay, pobra de mi! tant com m'ha encarregat que no la fes patir!

Sofia. Donchs dígali que no he sofert gens. Mentres ell sigui felis!...

Rosa. Però que no podía serho ab vostè?

Sofia. Sí, però la felicitat qu'es te, sempre sembla que no sigui la veritable felicitat. Sempre busquem la que no tenim.

Rosa. Peró ell no'n sab de buscar y ben segur que tot buscant, ensopegarà y's trencarà l'ànima!

Sofia. Donchs si en la caiguda's fa mal, vinguim a buscar; llavores, qui sab... potser... quí sabl.,.

S'en va.

ESCENA IV

ROSA *y* ERNEST

Rosa. *(Plora sorollosament. Va cap al quarto de l'Ernest y crida ab severitat).* Senyor Ernest!

Ernest. (*Entrant*). Y què?..,

Rosa. Ja es fora.

Erest. Ah!

Rosa. Ha portat un ram; ha sigut molt bona minyona... s'ha resignat pacientmen!!

Ernest. Ha plorat?

Rosa. Ella, no.

Ernest. Y el champagne?

Rosa. Ara hi vaig.

Ernest. Portam un mocador net.

Rosa. Está bé.

Ernest. Esperat...

Rosa. Què?

Ernest. Posamhi... posamhi unes quantes gotes d'aigua de Colonia.

Rosa. Això es la fi del món!

S'en va.

Ernest. (*Sol, prova de xiular, peró no'n surt*). Ah! quin greu me sab no saber xiular! (*Va al mirall, s'arregla els cabells y's fa el nus de la corbata dugues o tres vegades*). Lo que més me convé, es no fer posat de savi!... Aixís? No està malament .. Me sembla que ja faig cara d'home sense instrucció.

Rosa. (*Entrant*). Aquí ho te tot. El champagne y el mocador.

Ernest. Perquè'm tracta de vosté?

Rosa. Perque sapiga que jo no estich conforme ab tot això. Champagne... aigua de Colonia. . No fan per mi aquestes camàndules.

Ernest. Aquesta Rosa!...

Rosa. No necesita rès mès?

Ernest. No, ja pots anarten.

Rosa. Mes m'ho estimo.

Truquen.

Ernest. Truquen, Rosa.

Rosa. No vuy obrir.

Ernest. Però...

Rosa. No vuy obrir y no obriré.

S'en va ab gran dignitat. L'Ernest va a obrir y entra seguit de Jaquelina.

ESCENA V

ERNEST y CARLOTA

Ernest. Oh! Jaquelina! Es vosté mateixa? Quan li agraeixo! Què felis soch!

Jaquelina. Oh! y jo també! jo també!

Ernest. Però es vosté? no m'en sè avenir! Vingui, vingui, no tingui por, estém sols, he enviat a la... al meu criat.

Jaquelina. Ha fet molt bé. Vosté es un home de cor, sincer, lleial!...

Ernest. Oh, sí! *(Se la mira)*. Però vosté es aquí, Jaquelina? Es verítat, donchs, lo que m'ha dit en la seva carta!... No ho puch creure!

Jaquelina. Perquè? perquè?

Ernest. Ah! aquesta carta admirable! aquesta obra mestre!

Jaquelina. Sí, l'he escrita a corre cuita.

Ernest. Y què hi fà? Vosté mateixa no s'en dona compte! Miri: aquí té tots aquets llibres: Henri Martin, Rollin, Gibbons Guizot, Thiers, Mignet, un centenar de llibres, llegeixils, llegeixil tots!

Jaquelina. Ah! no, no!

Ernest. Jo'm jugo lo que vulgui que'n cap hi trobarà aquesta deliciosa frase: «Jo també l'estimo!» Cap d'ells ha sapigut vèurela, pobre gent! Jaquelina, vosté es un gran home!

Jaquelina. No, Ernest, no; no soch més que una doneta.

Ernest. Però fassim el favor, diguim: sincerament pensaba lo que deya quan m'ha escrit?

Jaquelina. Es clar, y donchs?

Ernest. Ah! bé. Però, al rèbrela, he tingut un dubte... M'he temut que vosté no vingués aquí per despit, en un acalorament per venjansa, y si fos així...

Jaquelina. Ah! no, no, Ernest. Com ha pogut pensar una cosa aixís! He vingut per propi impuls, francament, ab tota la sang freda, després d'haver pensat molt lo qu'anava a fer.

Ernest. Però, donchs, què ha succeit?

Jaquelina. Sencillament; en Lluis y jo no podem viure junts y'ns fem desgraciats l'un a l'altre.

Ernest. Quina sort!

Jaquelina. En Lluis es lleuger, inconscient, aixalabrat, atrayent, seductor... y vosté, sab? es tot lo contrari, no té rès d'això.

Ernest. (*Picat*). Bé, bé... però...

Jaquelina. No, no... si es perxó que l'estimo.

Ernest. Ah! Quines coses té l'amor!

Jaquelina. En fi, ja he pres el meu determinimi; estich decidida, absolutament decidida a capgirar la meva vida y a comensarla de nou.

Ernest. Ab mi?

Jaquelina. Ab vosté... Potser será precis que fugi ab mi... Potser haurà d'abandonar la seva carrera, renunciar al seu pervindre... no ho sé; però estich decidida a donarli totes aquestes probes d'amor. Soch seva... seva... completament seva!

Ernest. Ah! Jaquelina! Treguis el barret...

Jaquelina. Oh, si... si! Me trauré el barret. Ara ja tant se m'en dona de tot!

Ernest. Oh, gracies! gracies! Si vostè sapi-

gués la claror, el goig que vosté porta aquí! Me sembla que tot això està encantat de vèurela.

Jaquelina. (*Mirant al seu voltant*). Es simpàtich això. Té un aspecte tant decent!

Ernest. No tant com li sembla!...

Jaquelina. Si, si; totes aquestes cose velles, mustigues y suaus donen la sensació de repós... Aquets mobles sembla que formin part de la familia...

Ernest. Si...

Jaquelina. Son prudents com si tinguessin enteniment; son mobles de bé. Estich certa qu'aquest puf no ha tingut que sofrir may cap inconveniencia y qu'aquest sillò ja va neixer al costat d'aquesta taula... No s'enfadarà pas si li dich una cosa?

Ernest Oh, no!

Jaquelina. Donshs, no sé .. però tot plegat me fa l'efecte qu'estich a casa l'avia.

Ernest. (*Apart*). Es molt poch agradable!

Jaquelina. (*Mirantse el quadro de la cinta*). Què es aquesta cinta que hi ha en aquest quadro?

Ernest. Es el llas de la Llegió d'honor del meu oncle, un veritable home de món, un plaga de cap a peus!

Jaqueiina. Y aquesta senyora?

Ernest. La meva mare.

Jaquelina. Era molt maca!

Ernest. Oh, si, molt! Jo m'asemblo al meu pare.

Jaquelina. No hi fà rès. Vosté està molt bé tal com es.

Ernest. Vol dir, Jaquelina?... Dónchs fassim el favor, treguis els guants.

Jaquelina. Sí, Ernest, sí; me'ls trech.

S'en treu un.

Ernest. Que bona es per mí!... Però l'altre també...

Jaquelina. Sí, Ernest, sí; l'altre també.

Ernest. Oh! Jaquelina!

Jaquelina. *(Allargantli les mans.)* Tingui, abrassim. *(Ell li besa les mans.)* Ja veu que no li nego rès...

Ernest. Oh! sí... de certa manera, sí...

Jaquelina. Quin goig l'enganyar al marit!... perque ara jo l'estich enganyant!

Ernest. Sí... de certa manera, sí... Però...

Jaquelina. Però...

Ernest. Sí, gosés...

Jaquelina. Gosi, home, gosi... S'ha de ser decidit...

Ernest. Això,.. això mateix... Donchs, decidimnos.

L'agafa per la cintura y ella's despren violentment.

Jaquelina. Però que fa? qu'es torna boig?

Ernest. Però si vostè mateixa deya que...

Jaquelina. *(Anant cap a ell.)* Sí, sí... Dispensim... Ho he fet sense volguer... Però, sab, com que no hi estich acostumada...

Ernest. Jo tampoch... Però l'estimo tant... que estich segur que trovaré la manera de rendirla.

Jaquelina. Vol dir?...

Ernest. Deixemho per mi... Permetim que l'abrassi.

Jaquelina. Ah! està bé. Te rahó. Fassi, fassi...

Ernest. Que l'amoixi... que l'acaroni...

Jaquelina. Just, això... això...

Ernest. Oh! Jaquelina, quin goig... quin goig. .

Va per abrassarla.

Jaquelina. Ah! no, no; deixim estar, no... deixim estar...

Ernest. *(Perseguintla.)* Jaquelina!

Jaquelina. No ho vuy... No ho vuy!...

Ernest. Jaquelina!

Jaquelina. No, no, deixim estar!

S'enfila a l'escala de mà de la blibioteca. L'Ernest cau desola en un silló.

Ernest. Ah! no'm pensava que fos això, una cita d'aquestes!

Pausa. Ernest quiet y mal-humorat.

Jaquelina. (*Timidament de dalt l'escala.*) Ernest?

Ernest. Què?

Jaquelina. Ernest... me roda el cap.

Ernest. Donchs, baixi.

Jaquelina. Oh! no pot ser! Més m'estimo quedarme aquí... Però per' xó no se amohini, això no será cap obstacle a la meva resolució. Ja ha sab; soch seva... però per rès del mon me mouré de l'escala.

Ernest. Però, escolti .. Vostè's complau en acumular dificultats!

Jaquelina. Per Deu, no s'enfadi!

Ernest. Vostè m'ha dit que m'estimava, jo li he respost que també. Al capdevall la nostra situació es molt corrent, molt normal.., Obrem donchs, normalment... Baixi.

Jaquelina. Ajudim.

Ernest. Va... Tanqui'ls ulls.

Jaquelina. Te rabó. *(Baixa.)* Ay! gracies.

Ernest. Però que li ha agafat?

Jaquelina. No se com explicarli... Ni jo mateixa ho se... Jo'm creya qu'era molt fàcil enganyar al marit, y veig que no ho es gens. Estich desesperada! No se com ferho!

Ernest. Comprench que... comprench els seus escrupols, les seves vacilacions. Tot això es molt natural també!

Jaquelina. Si, eh? Ja s'hi havía trovat vostè?

Ernest. Més de cent vegades!

Jaquelina. Ay, me treu un pes de sobre! Aixís donchs jo no soch una extranyesa?

Ernest. Y ara! Vostè es una criatura deliciosa Lo que hi ha es que... que no havem procedit ab mètodo. Això'ns ha perdut. Procedim ab mètodo. Veurà, fem una mica de resopó.

Jaquelina. Això mateix, fem resopó.

Ernest. Son dos quarts de nou. An aquesta hora tota l'altra gent, els que no estant enamorats soparien, lo que s'en diu sopar, compren? però nosaltres fem un sopar-resopó. Es la diferencia d'una paraula, pero representa un abim!

Jaquelina. Si, si un abim!

Ernest. Apa, Jaquelina, una mica de *foigras*? ..

Jaquelina. Gracies, gracies! No tinch gens de gana... No més tinch set... Pósim champagne... Molt champagne!

Ernest. Bebem champagne, donchs!

Jaquelina. Quin sopar més delicios!

Ernest. L'hourem de repetir sovint!

Jaquelina. Molt sovint.

Ernest. De día també'ns veurem per xó.

Jaquelina. Y farem llarchs passeigs.

Ernest. Això: per llochs alegres.

Jaquelina. Molt bé!

Ernest. Visitarem els museos.

Jaquelina. Tots els museos. Serà una bojería! Donguim mes champagne.

Ernest. Vinga champagne!

Jaquelina. Fa calor....

Ernest. Si, bastanta calor.

Jaquelina. Vaja, diguim coses boniques, coses alegres.

Ernest. Jaquelina, l'estimo!

Jaquelina. No, no això no es alegre.

Ernest. Coses alegres?

Jaquelina. Contim les seves aventures, els seus èxits... No n'ha tingut vostè d'èxits?

Ernest. Si, ja ho crech! Molts... Primer, al colegi...

Jaquelina. Y després?

Ernest. Oh! després... també.

Jaquelina. Pero ha tingut amors, aventures?...

Ernest. *(Molestat.)* Pero...

Jaquelina. No n'ha tingut cap?...

Ernest. Sí, sí... Naturalment!...

Jaquelina. Veyam, veyam; ensenyim coses, recorts...

Ernest. Si vostè ho vol... Aquesta capsa n'es plena. *(Porta una capsa verda que treu d'un calaix.)* Aquí hi ha el meu passat, tot el meu passat .. Reliquies!...

Jaquelina. *(Alegra.)* Oh! quantes cartes!

Ernest. Moltes!... Y totes apassionades... Un ramet d'una rossa divina! La vaig coneixer en una platja de moda...

Jaquelina. Y aquest *menú*?

Ernest. D'un sopar ab una actr u molt aplaudida. La protegia un senador molt influyent. Havía sortit en tres eleccions ab una majoría aplastant. Aquesta cinteta lila, aquesta cinteta tant insignificant!... Figuris!

Jaquelina. (*Rient.*) Oh! calli, calli!... No ho hauría dit may, Ernest!... Vuy brindar pels seus amors, com en les operetes! (*Rient molt.*) Pero fassim el favor de no rodar!

Ernest. Pero si no rodo!

Jaquelina. Si que roda, si... y'm mareja!

Riu més.

Ernest. (*Apart.*) Me sembla que riu massa!

Jaquelina. Que contenta estich! Y vol que li digui una cosa? Donchs tant se m'en dona de tot y ja no'm fa por rès.

Ell l'abrassa; ella'l deixa fer, però quan veu la cara del Ernest prop d'ella se red ressa's posa seria y li pega una bofetada.

Ernest. Oh!

Jaquelina. Dispensim!... No li volia fer!... Es horrorós!... Ni'l champagne hi pot fer rès. Estich desesperada!

Ernest. Jo n'estich de desesperat!

Jaquelina. Què diu?

Ernest. Dich... dich que ja he omplert tots els medis... La dolcesa, la persuació... y sempre ab mètodo! Ja no'm queda més que la forsa! Diuen que es un gran recurs... donchs, ho sento molt, però...

Jaquelina. Ernest!

Ernest. No hi ha més remey!

Truquen.

Jaquelina. Verge santa! Qu'es això?

Ernest. Me sembla qu'algú ha trucat!...

Jaquelina. Tinch por!

Ernest. No se qui pot ser?

Jaquelina. Jo tampoch...

Ernest. Tantseval. No obrim... Me sembla que ja s'en han anat... Si. ja son fora.

Truquen més fort.

Jaquelina. El timbre altra vegada!

Ernest. Escolti... Entri allí... potser es... No ho se... vaig a veureho. Entri, no tingu por... ja veu que jo no perdo la serenitat!..

Agitadissima.

Jaquelina. El barret. *(L'agafa.)* Fassi per manera de que no sigui ningú conegut.

Ernest. No tingui por... li prometo. Un minut, sab?... No més un minut. (*La fa entrar a una habitació.*) Calma... Sanch freda! No'ns esverem!

Va a obrir completament esverat.

ESCENA VI

ERNEST *y la* MARQUESA

Marquesa. Ah! m'en alegio molt que sigu aquí Ernest.

Ernest. Es vostè, senyora?

Marquesa. No ha pas vist a la Jaquelina?

Ernest. Jo? A la Jaquelina?... No... no.

Marquesa. Ja m'ho pensava!

Ernest. M'anava a posar a taula... Estava...

ab un amich qu'encare no ha vingut... Però com ha pogut suposar que la Jaquelina?...

Marquesa. Què se jo? He anat a casa dels parents, dels amichs... es dir, per tot arreu ahont ne poguessin saber alguna cosa... Vagi a saber ahont deu haver anat? A casa de qui deu ser?... Es un misteri!... Jo no puch més!

S'asseu.

Ernest. Però qu'ha passat?

Marquesa. Ah!... Veurà, vostè es com de la familia... Miri la carta que m'acaba de enviar.

Ernest. (*Després de llegirla.*) Com?... En Lluis enganya a la seva dòna?

Marquesa. El ximple!

Ernest. Aixís donchs, es per venjansa que la Jaquelina...

Marquesa. Es clar, home, es clar!...

Ernest. Oh! (*Truquen.*) Qui deu ser?

Marquesa. Mossèn Ramon...

Ernest. Mossèn Ramon?

Marquesa. Sí...

Ernest. Un capellà! (*Anant a obrir.*) Tant-mateix!...

ESCENA VII

Els mateixos y M. RAMON

M. Ramon. Oh! amich meu, quina catàstrofe!...

Ernest. Oh, sí!...

Marquesa. No n'han sapigut rès a casa?

M. Ramon. Rès!

Marquesa. El murri! No li perdonaré may!

M. Ramon. L'haver trait a aqueixa criatura!

Marquesa. L'haverse deixat atrapar, el poca solta!.. Quins temps!... El marit enganya a la muller? al cap d'una hora la muller ja ha enganyat al marit! Oh!...

M. Ramon. Abraham pera fer una cosa aixís va esperar tenir cent xexanta anys.

Marquesa. Tampoch demano tant, però...

Truquen.

Ernest. Ah!

M. Ramon. Potser es ella?

Ernest. Cah! no senyor!

Marquesa. Deu ser el seu oncle.

M. Ramon. Segurament.

Va a obrir.

Marquesa. *(A Ernest.)* He passat per casa d'ell y li he deixat dit que'ns trovaríem aquí.

ESCENA VIII

Els mateixos y CARTERET

Carteret. Deu'l guard M. Ramon... Hola, Ernest.

Ernest. *(Apart.)* Això sembla una *soirée.*

Marquesa. Ja sab?...

Carteret. Sí. Al arrivar a casa he trovat aquesta carta de la Jaquelina. Me sembla mentida!

Marquesa. Com a mí! *(Llegeix.)* «En Lluis m'enganya. Aquest vespre a les 8 ja estarem tants a tants».

Ernest. *(Apart.)* Se veu que ha enviat cartes d'aquestes com si fossin circulars!

Carteret. Però es increíble!... Se l'ha de buscar, informarse...

Marquesa. Fa dugues hores que ho estem fent .. Per cert que no he sopat y m'estich morint de debilitat!

S'assenta a la taula.

Carteret. Y jo també.

M. Ramon. Y jo.

Marquesa. Veyam, que podríem fer? .. No se li acut rès?

Carteret. Francament, no...

Marquesa. Y a vostè, Ernest?

Ernest. Tampoch, senyora, tampoch!

Marquesa. Justament aquest vespre rebo! Ahont deu ser aquesta criatura?... Es desesperant?

Carteret. Si, senyora, desesperant.

S'assenta a la taula.

Marquesa. Que li sembla ara? Me penso que ens donarà la rahó a mí y al jardiner. S'en recorda d'aquells rosers? Les roses se li desfullen, senyor meu! y la seva teoría també. (*Se posa a menjar y Carteret també*) Vagi dient que l'amor vetlla, qu'ab ell sol n'hi ha prou, qu'es el millor guardià! Me sembla qu'aquesta vegada's deu haver adormit!

Carteret. Certament, confesso que en les circunstancies presents, les apariencies li donen la rahó. Prengui una miqueta d'això M. Ramon... Ab el seu permís, Ernest?

Ernest. Fassi, fassi... (*Apart.*) Y's posen a sopar!

M. Ramón. Els menjars més apetitosos se tornen amargants com fel, quan van acompanyats d'inquietuts y tribulacions!

Carteret. Donchs, no insisteixo.

M. Ramon. Pendre una queixalada.

Marquesa. Me vol fer el favor d'una copa, Ernest?

Ernest. Sí, senyora!

Carteret. Però, per més que digui, senyora, jo encare tinch confiansa...

Marquesa. Bah!

Carteret. Sí, que vol que li digui, quan penso en la Jaquelina d'aquest dematí, tant enamorada del seu Lluis, tant apassionada, tant sincera...

M. Ramon. Una mica d'aygua, Ernest?

Carteret. En fí, tinch confiansa en el seu amor! Es la vareta màgica que la te de guardar y protegir.

Ernest. *(Servint l'aygua.)* Me creya qu'era una altre mena de cosa una cità d'aquestes!

Marquesa. No sab lo que's diu! Fa dugues hores qu'es fora de casa, y, a no ser que'l subjecte a casa de qui ha anat, sigui un perfecte imbècil.

Carteret. Tingui la seguretat que ha de ser un perfecte imbècil!

Ernest. (*Apart.*) No més me faltava això!

Carteret. Perque en un cas aixís, l'ùnich desitg d'una dòna es venjarse. Es més: els asseguro que si la Jaquelina es a casa d'un home, te de ser algù, de qui li sigui impossible enamorarsen may!

Ernest. *(Apart.)* Deu meu!

Marquesa. (*Alsantse*) Sigui com vulgui, suposo que no's deurà quedar allà ahont es. Jo m'en torno a casa que m'hi deuen esperar... Vostè vàgissen a casa seva y vostè M. Ramon vagi a casa d'aquest beneit de Lluis y no s'en mogui.

Carteret. Està bé; el primer qu'en sapiga alguna cosa qu'avisi als altres.

M. Ramon. Entes.

Jaquelina. Anem y moltes gracies, Ernest.

Marquesa. Quin día!...

M. Ramon. Gracies, Ernest, per la seva amabilitat y dissimuli aquesta petita molestia.

S'en van.

ESCENA IX

ERNEST *y* JAQUELINA

Ernest. *(Sol).* «Si la Jaquelina es a casa d'un home, te de ser algù de qui li sigui impossible enamorarsen may». *(Va tot poch a poch a obrir el quarto)* Surti. *(Jaquelina surt).* Ha sentit? Perquè ho ha fet? Si no més volía venjarse, perquè m'ha triat a mi que tant l'estimava?

Jaquelina. Perdonim!

Ernest. Qualsevol li hauría servit... Però... pensar en mí pera aixo!...

Jaquelina. Té rahó!... Sí, es una crudeltat!.. He estat lleugera... No tinch més qu'una disculpa; soch tant desgraciada!

Ernest. Y jo?,..

Jaquelina. L'estimava tant!...

Ernest. Y jo, l'estimava tant a vosté!...

Jaquelina. Figuris que jo l'havía deixat contenta, confiada... Era meu!...

Ernest. Y jo ja estava resignat! Tenía una mica de felicitat, poqueta, sab? però la suficient per anar vivint. He rebut la carta de vosté...

Jaquelina. Vosté no sab lo qu'en Lluis era pera mí...

Ernest. L'esperansa del seu amor era l'ùnica cosa qu'embellía la meva vida!...

Jaquelina. Oh, calli!... Jo no sabía viure sense en Lluis! Quan ell s'en anava el cor me fugía derrera d'ell!

Ernest. D'un cop, vosté ha destruit el meu somni, el meu goig...

Jaquelina. Oh, calli, per Deu!... No més parla vosté!

Ernest. Es veritat! Soch un egoista! Però vosté ha estat una mica massa crudel ab mí.

Jaquelina. Potser sí... però jo no'n tinch la culpa... La vida ens fà dolents, que jo, cregui, que no'n soch pas. Ha tingut compasió de mí, ell?

Ernest. Peròaixò no es una rahó pera que vosté vingui a torturarme...

Jaquelina. Què havía de fer, donchs?

Ernest. Ah!... Vol dir que?...

Jaquelina. Y després, que vosté no ha sofert de debó?

Ernest. Jo?

Jaquelina. No, amich meu, no. No n'hi ha poca de diferencia de l'amor de vosté a l'amor que jo sento per ell!

Ernest. Oh! Jaquelina!

Jaquelina. No. Si jo pogues esplicarli quina mena d'amor es el meu! Es... no sé com dirli; es rabiós y infantil, alhora. Es una cosa que sembla mentida; estupida. Una cosa xiqueta, xiqueta y inmensa, tot plegat. Es dir, per esplicarli, hauría d'inventar paraules noves, ridícoles, en fi, paraules com sovint emplean els poetes! Miri, devegades... No'l molesta pas que li espliqui aquestes coses?

Ernest. No, no, tot això es un martiri pera mí, però tampoch puch dir que sigui una molestia.

Jaquelina. Veu, he arribat a fer bogeries!... T'ingui, devegades l'he seguit pel carrer...

Ernest. Per vigilarlo?

Jaquelina. No, no, pel goig de veurel! Altres vegades quan ha sortit de casa, li he escrit. Oh! però no les hi he donades may aquestes cartes, potser l'hauría molestat!... Les tinch totes en un calalaixet... Y cregui que n'hi dich de coses!... Es una llàstima que ningú les llegeixi!... Miri les hi donaré a vosté, aixís al menos algú les haurà llegides... Vol?

Ernest. Sí, sí... però es una mica massa pesat que tot tingui d'anar damunt meu.

Jaquelina. Y ell no ha comprés may rès!...

Ernest. L'imbecil!...

Jaquelina. Voste ho compren?

Ernest. Sí, però'l qui compren y'l qu'estima no son may la mateixa persona.

Jaquelina. Y qué cert es això que diu! Ah! Lluis, Lluís!

Ernest. Oh! Jaquelina, Jaquelina!

Jaquelina. Vosté, al menos, me veu, me mira, me parla... però jo no'l veig a n'ell. Parlo ab un ausent.

Ernest. Jo tambe parlo ab un ausent, perque vosté, Jaquelina... no es aquí en aquest moment. Ell podrà fer tot lo que vulgui, trairla, oblidarla, enrunar tota sa felicitat, que sempre la tindrà al costat seu, vosté no'l deixa may... Vosté no es aquí, Jaquelina, vosté es ab ell ara!

Jaquelina. Però de què's plany, vosté? Vosvosté té mil coses per distreures, les seves

ocupacions. els amichs, els llibres... Però jo no tinch rès, rès... Ell es els meus amichs, els meus llibres... A vosté li es facil resignarse... però jo no puch... Jo no tenía rès més que'l meu amor en el món, però era rica, perque aquest amor pera mí era l'amor d'un amant, l'amor d'una mare, l'amor d'un pobre gos, en fi, era pera mi tots els amors de la terra... Y compti si n'hi ha de maneres d'amor en el món!... Donchs per això que jo he tingut tots els amors, ne passo també totes les penes!... Què desgraciada soch! què desgraciada!...

Cau plorant en els brassos de l'Ernest.

Ernest. Perdonim, Jaquelina. Vosté té rahó; el seu amor es més gran que'l meu, y el meu sofriment es ben insignificant al costad del de vosté. Ara ho he comprés... Perdonim!

Jaquelina. Ernest!

Ernest. Pobreta!

Jaquelina. Ara sí que pot abrassarme!

Ell l'abrassa plorant.

Ernest. Tant mateix me creya qu'eren altra cosa aquesta mena d'entrevistes!

Jaquelina. Y què serà de mi ara? Ahont aniré?

Ernest. A casa seva; a buscar a n'en Lluis.

Jaquelina. No; may! Tot s'ha acabat!

Ernest. Què diu!

Jaquelina. Si, ja veu vosté que ja no es meu... Es de l'Enriqueta ara!

Ernest. L'Enriqueta?

Jaquelina. Si, d'ella que no més ab una sola paraula me l'ha sapigut tornar a pendre. Oh! s'ha acabat! acabat!

Ernest. Però aixó no pot ser! Ell mateix no sab com l'estima vosté, que si ho sapigués vindría a demanarli perdo de genolls!

Jaquelina. No ho sabrà may, si fins ara no li he sapigut fer compendre.

Ernest. Però un altre ho farà per vostè.

Jaquelina. Qui?

Ernest. Jo!

Jaquelina. Vosté?

Ernest. Si.

Jaquelina. No se'l creurà pas!

Ernest. Oh! vosté no sab lo elocuent que soch quan pledeijo pels altres!

Jaquelina. Ernest!

Ernest. Si, jo'l convenceré y li tornaré...

Jaquelina. Però vosté podrà?... Vosté?,..

Ernest. No parlem de mí. Ahont es en Lluis?

Jaquelina. Ha anat ha dinar al Cassino y a les 11 havía de passar a buscarme a casa la tia.

Ernest. Está bé. Jo seré allà y li parlaré.

Jaquelina. Y, què tinch de fer jo?

Ernest. Rès. Somriure, estar contenta y, sobre tot, no dir may qu'ha estat aquí, compren? may. Es lo unich que li demano.

Jaquelina. Jo li prometo!

Ernest. Gracies.

Jaquelina. Com podre pagarli?...

Ernest. Donguim aquesta rosa. (*Li dona*). Gracies; vaig a posarla allí... a la capsa de les reliquies.

Jaquelina. El recort d'aquesta decepció vol posar entre mitg de tots aquets recorts alegres?... Me sembla que no li voldran.

Ernest. Oh! no tingui por! Ara ja li puch dir... Li he enganyada.

Jaquelina. Com, aquestes cartes?...

Ernest. Aquestes cartes? Tingui, llegeixi la que vulgui...

Jaquelina. (*Lleigint*). «Estimat senyor: no potser». (*Un altre*). «Li prego'm perdoni'l no haver comparegut ahir...(*Un altre*) M'es absolutament impossible veurel demà; li prego'm perdoni...»

Ernest. No podien venir may!

Jaquelina. Y guarda tot això?

Ernest. Que vol ferhi... Se guarda lo qu'un pot.

Jaquelina. Y tot lo altre?

Ernest. Lo altre?... Aquest ram el portava jo al trau, per anar a veure una senyora que may me va volguer rebrer... El menù del cafe Inglés m'el vaig menjar jo sol, en un reservat, devant d'una cadira buida y servit per un mosso desdenyos... Tot això, Jaquelina, son alegries mortes al esclatar. Ja veu, donchs, que la seva rosa te dret a estarhi; serà'l més trist de tots els recorts però pot ser el més hermós, també!...

Desa la capsa.

Jaquelina. (*Allargantli la mà*). Ah! cóm l' hauria estimat si m'hagués enamorat de vostè!...

S'en va poch a poch.

ESCENA X

ERNEST, *després* SOFIA

Ernest. Vaja... he pujat al tren y el tren no ha sortit.. He tret el cap a la platea y m'han tirat teló... Vetamaquí sol! (*Va a posarse l'americana vella Repren els llibres que ha dut la Rosa y els posa damunt de la taula y s'enfonza en un sillón.)* Ja torno a estar tot sol... (*Va a buscar la panereta de Sofía y la posa ahont era al comensar l'acte. Torna a seure. Truquen a la porta del fons y sens girarse diu:*) Endevant!

Entra Sofía, mira per tot y al veure la panereta en son lloch somriu.

Sofia. Ernest!

Ernest. Tu... tu...?

Sofia. Sí.

Ernest. Has tornat després del mal que te he fet...

Sofia. (*Ab molta tendresa.*) Sí. Pero ja savía jo que aquestes coses may te surten bé a tú... y he tornat pera veure...

Ernest. Sofía Perdònam!

Abassantla plorant.

Sofia. (*Abrasàantlo maternalment).* Oh! pobret meu.

TELÓ

ACTE QUART

Un saló a casa de la Marquesa. Gran porta al foro.

ESCENA I

GASPAR, *la* CAMBRERA *y la* MARQUESA

Gaspar. *(Entra pel fons y tanca la porta)* Les deu ja! No ha pas vingut encara la senyora marquesa?

Cambrera. No encara.

Marquesa. *(Entrant depressa per la esquerra).* Que hi ha algú al salò, Gaspar?

Gaspar. Sí, senyora marquesa. E's senyors de Sainte Herminie, els senyors de Fargette, els senyors de Lemercier, el senyor baró de la Hire...

Marquesa. Han preguntat per mí?

Gaspar. Els que han arrivat primer, si, senyora marquesa, però després, com que ja havíen comensat una taula, els que han anat arrivant..,

Marquesa. S'han posat a jugar?

Gaspar. Sí, senyora marquesa, y es clar, ja ningú més ha preguntat per la senyora...

Marquesa. Està bé, tingui.

Dona l'abrich y el barret a la cambrera. Al anarsen entra per la dreta M. Ramon.

ESCENA II

MARQUESA *y* M. RAMON

M. Ramon. Ah, senyora marquesa!

Marquesa. Sab ré.

M. Ramon. Sí, senyora, sí. La Jaquelina ja es casa; ja l'he vista.

Marquesa. Alabat siga Deu!

M. Ramon. Aixís que ha entrat m'hi he encarat y li he dit senzillament això: «Es possible que obehint als impulsos de la venjansa haigis realisat el teu funest propòsit!

Marquesa. Si que ha estat senzill. Y què més?

M. Ramon. Allavores, oh! ha tingut el cinisme de dirme: «Ptxe, M. Ramon!»

Marquesa. Ptxe?

M. Ramon. Ptxe! sí, senyora, aquesta es la expressió. que ha usat. Això sí, ho ha dit molt respectuosament... però ho ha dit.

Marquesa. Es inconcebible! Y que fà ara?

M. Ramón. M'ha dit tranquilament qu'es cambiava el vestit y que venía.

Marquesa. Ah! Ah! a veure!... Peró quina impressió li ha fet a vosté? Còm està?

M. Ramon. Francament, com sempre... xamosa. Ay! la infidelitat, desgraciadament, no fá pas repulsives a les dònes!

Marquesa. Al contrari! Quina inconsciencia! quin cinisme! Està perduda! perduda!

M. Ramon. Això no! Ja'spenedirà! Pensi que més alegría dona al cel un pecador penedit que noranta nou justos plegats.

Marquesa. Donchs miri que te de ser agradable pels noranta nou justos aquesta teoría. Si això es cert no'm sorprendría gens que els justos proposessin una vaga general. En fí, diu que la Jaquelina vindrà?

M. Ramon. Sí, senyora, desseguida.

Marquesa. Donchs espèrila y avisim; jo mentrestant saludarè a n'aquesta gent.

S'en va.

ESCENA III

M. RAMON *y* JAQUELINA

M. Ramon. (*Sol; s'asseu*). Però Senyor, perque hauré vingut a París jo? *(Entra Jaquelina.* Ets tu, Jaquelina, tan aviat?

Jaquelina. He anat depressa, veritat?... ¡Què li sembla aquest vestit? Li agrada aquesta moda?

M. Ramon. Però, criatura, a mi m'ho preguntes? Ni hi entench, ni hi puch entendre de modes... Vaja, Jaquelina, Vaja... L'ovella no vol confiarse al vell pastor?

Jaquelina. El vell pastor ja ho sab tot; ha llegit la carta que la ovella ha enviat a la la seva tía... y el pastor ja sab que la ovella compleix lo que promet.

M. Ramon. Tu troves gust en desconcertarme! Talment no sé ahont soch! La veritat es que desde que vaig arrivar no semblo el mateix... Estich avesat a la senzillesa de les ànimes camperoles y de les de aquí no en conech rés. Allí al menys les flaqueses dels homes segueixen el curs de les estacions... les tentacions van segons les feines y les diades... Es temps de perill... el segar... el batre... la verema... Hi ha temps de l'any que l'home es una bassa d'oli... Però aquí, rés d'això! A París sempre sembla que s'estigui al segar o al batre.

Jaquelina. Vosté es un sant, M. Ramon.

ESCENA IV

Els mateixos y la MARQUESA

Marquesa. *(Entrant).* Ja ets aquí?

Jaquelina. Ja soc aquí!...

M. Ramon. Ja es aquí!...

Marquesa. Gracies a Deu! M. Ramon, tingui la bondat de avisar al señor Carteret deseguida.

M. Ramen. Ab molt gust, senyora.

S'en va.

Marquesa. Vina, vina.

Jaquelina. Si, tía.

Marquesa. Seu, més aprop.

Jaquelina. Sí tia.

Marquesa. Miram.

Jaquelina. Si, tía, ja la miro.

Marquesa. Veyam; sigues franca.

Jaquelina. Si, tia.

Marquesa. No es veritat, oy?

Jaquelina. El què tia?

Marquesa. Aquella carta era una amenassa no més, eh? No has pas fet el disbarat?

Jaquelina. Si tia.

Marquesa. Tu dius que si com si fos la cosa més natural del mon!

Jaquelina. Si, tia, molt natural, El meu marit m'ha enganyat; donchs jo també. Soch aixis, tia; respecte dels meus compromisos, pago al comptat.

Marquesa. D'aixó m'exclamo precisament! Però entre certa gent no s'hi paga may al comptat. Es de mal gust.

Jaquelina. Donchs jo tinch aquest mal

gust, y no'm dol gens. Jo be tenía'l dret de venjarme.

Marquesa. Però no ab el desvergonyiment que tu ho has fet, filla meva!

Jaquelina. Jo ho soch d'aquestes que s'amaguen. Jo no faig aixís: cara a cara. honradament!

Marquesa. Honradament? Me sembla qu' exageres!... Suposo que no voldràs donar una llissó de procediments a totes les dònes que t'han precedit en l' infidelitat?... Y que n'hi hagut moltes, moltes!...

ESCENA V

El mateixos, MOSSEN RAMON *y* CARTERET

M. Ramon. Aquí porto al senyor Carteret.

Marquesa. Arriva a punt.

Carteret. Y donchs?

Marquesa. Ho ha confesat tot! no cal dubtar ja!

Carteret. (*A Jaquelina*) Oh! Jaquelina!...

Jaquelina. Oncle!

Carteret. Veyam, miram. Perqué apartas la vista?

Jaquelina. (*Alsant el cap*). Tingui.

Ell lí agafa el cap y la mira fixament.

Carteret. (*Deixantla anar*), Be; ja sé tot lo que volia saber.

Jaquelina. Qué

Carteret. Rès! Ets adorable!

La besa.

Jaquelina. (*Furiosa*). Oh! es desesperant aquesta obstinació en no creurem!

Carteret. Ah! pobrissona!

Jaquelina. Ah! si jo pogués!...

M. Ramon. Diu que no pot, tot s'ha salvat!

Marquesa. Mira; digans el nom del teu... de la teva parella y't creurém.

Jaquelina. He promes no dirlo, y sè mantenir la paraula.

Carteret. Es clar!

M. Ramon. Naturalment!

Carteret. Ja ho sabía.

Jaquelina. Ah, sí? s'ho pren aixís?... Donchs trencaré la paraula.

M. Ramon. Valgans Deu!

Jaquelina. Es l'Ernest.

Marquesa. L'Ernest?...

Carteret. L'Ernest? Quina gracia!

Marquesa. No has tingut gaire acert en l'elecció. Nosaltres hem estat a casa seva.

M. Ramon. Oh, sí! tots hi hem estat! Estem salvats!

Jaquelina. Ja ho sè.

Carteret. Com?

Jaquelina. Estava amagada.

Carteret. Ahont?

Jaquelina. En el seu qurto.

Marquesa. En el seu quarto?

Jaquelina. Si; jo'ls he vist y'ls he sentit! tots tres s'han sentat a taula y han menjat, ab molt delit, per cert.

Marquesa. Es veritat!

M Ramon. Ens ha vist!... Tot s'ha perdut!

Jaquelina. Me creuen ara?

Marquesa. Jaquelina!

Jaquelina. *(A punt de plorar).* Y no'm diguin rès més, deixim estar... He fet lo que debía... lo que havía promes... Bona nit.

S'en va corrents y plorant.

Marquesa. L'Ernest!

Carteret. L'Ernest?

M. Ramon. L'Ernest!...

Gaspar. *(Entrant).* La senyora de Varville pregunta per la senyora marquesa.

Marquesa. Ja hi vaig... Cúidintse d'aquesta desgraciada; jo no sè ahont tinch el cap! *(Carteret y M. Ramon s'en van. Arreglantse els cabells y empolvantse)* Quin escandol! Això es un drama! Però's necesita tenir poch seny per enamorarse d'un historiador!... Es veu que li agrada la fortó de biblioteca! Ah! Es extraordinari! *(Se desa la capsa dels polvos en la bossa de mà).* Què deuen voler aquestes ridícoles de Varville!

S'en va y se senten salutacions molt afectuoses.

ESCENA VI

ERNEST, *després* CARTERET *y després* M. RAMON

Ernest. *(Entrant, acompanyat de Gaspar).* Gracies, gracies! Ja m'esperare aquí. Dos quarts de dotze! Ah! Quin dia més terrible! Però he fet el meu deber, y totes les persones honrades aprovaràn la meva conducta.

Entra Carteret, y Ernest va cap a ell somrient.

Carteret. Eh?

Ernest. Senyor Carteret!...

Carteret. Vosté aquí?

Ernest. Si, senyor, si...

Carteret. (*Fred*). Vosté creu necesaria la seva presencia aquí, aquesta nit, jove?

Ernest. Com?

Carteret. Perque jo trobo que no hi feia cap falta y crech qu'hauría estat més decent que s'en hagués anat a passar la vetlla a una altre casa.

Ernest. No l'entenchl...

Carteret. Y tingui present que no hi ha ré tan ridicol com un tonto que vulgui fer l'aixerit!

Ernest. Eh?

Carteret. Estigui bo.

S'en và

Ernest. (*Sol*). Però què vol dir tot això? (*Entra M. Ramon*) Pot ser mossen Ramon m'ho explicarà.

M. Ramon. Ah! vosté es aquí?

Ernest. Peró...

M. Ramon. Vosté a qui jo tenía per un jove exemplar, vosté es la mala llevor!

Ernest. Jo?

M. Ramon. Vosté, a qui creya un anyell, s'ha convertit en llop!... Oh!

Ernest. Però...

M. Ramon. Que Deu el fassi bo!

S'en va.

Ernest. (*Sol*). Però... però... Quina'n fora fora que la Jaquelina m'hagués trait? No... no pot ser!

ESCENA VII

ERNEST *y* JAQUELINA

Jaquelina. Ernest! Oh! quant li agraeixo qu'haigi vingut!

Ernest. Potser vosté.. Vol ferme'l favor d'explicarme?...

Jaquelina. El què?

Ernest. Lo que passa aquí. El seu oncle y mossen Ramon acaben de parlarme d'una manera que...

Jaquelina. Què li han dit?

Ernest. M'han dit tonto y mala llavor y llop. Aixo no's pot admetrer!

Jaquelina. Oh! pobre Ernest!

Ernest. Jo no sè què pensar.,, Suposo que no deuen saber re.

Jaquelina. Sí.

Ernest. Vosté'ls ha dit qu'havía vingut a casa meva?

Jaquelina. *(Ingenuament)*. Sí.

Ernest. Oh! això es espantós!

Jaquelina. No sè que dirli, però no he pogut callar.

Ernest. Està bé; però ja compendrà que no puch quedarme aquí. *M*'en vaig.

Jaquelina. (*Barrantli el pas*). Oh! això sí que no!

Ernest. Me sab molt greu... però...

Jaquelina. Ernest... jo li demano; no s'en vaigi... Soch tan desgraciada! Si vostè s'en va tot s'haurà acabat. En Lluis hi tornarà.. y no'm quedarà més qu'un recurs.

Ernest. Quin?

Jaquelina. Torná a casa de vosté!

Ernest. Ah! no; de cap manera... Fassim el favor ..

Jaquelina. Donchs quedis.

Ernest. No puch.

Jaquelina. Està bé; però jo ho esplicare tot a n'en Lluis.

Ernest. Això si que no ho farà pas Jaquelina! Vosté no pot ferho...

Jaquelina. Donchs quedís.

Ernest. Deu meu!... Però si'm quedo vosté no dirà rès al seu marit?

Jaquelina. Li prometo.

Ernest. Hum!...

Jaquelina. Paraula d'honor!

Ernest. De debó?

Jaquelina. Sí.

Ernest. Està bé. Faré lo que vosté vulgui.

Gaspar. (*Entrant*). La senyora Morfontaine acaba d'arribar y pregunta per la senyora comptesa. Diu que li vol parlar.

Jaquelina A mi? Ella!... Ah! no!... Esperis. Sí, acompanyila.

Ernest. Aquesta senyora aquí? Sembla mentida!

Jaquelina. No veu que ja estan convinguts? Han quedat eu trovarse aquí. Aviat arribarà ell.

Ernest. Y's trovaràn?...

Jaquelina. No; perque ella s'en anirà avans.

Ernest. Sobre tot, eviti un escandol!

Jaquelina. No tingui por.

Ernest. Però, què farà?

Jaquelina. No ho sè... Però faré!

Ernest. Ah! Està bé... està bé.

Jaquelina. Entri allí, depressa.

Ernest. Calma, sobretot, molta calma!

Jaquelina. Ja'n tinch.

Ernest. No; si ho deya per mí.

ESCENA VIII

JAQUELINA y ENRIQUETA

Enriqueta. Bona nit, Jaquelina, quant m'alegro de vèurela!

Jaquelina. Y jo! No s'ho pot pensar!

Enriqueta. Anava a casa d'uns amichs, y al passar per aquí se m'ha acudit pujar per veure si tenía la sort de trovarla a vosté. Peró com es qu'està tan sola?

Jaquelina. No'm trovo gaire bè.

Enriqueta. Donchs fa molt bona cara. La felicitat proba tant!

Jaquelina. Veritat? A mi'l metje me l'ha ordenada.

Eriqueta. Y'l seu marit? No recordaba de preguntar per ell. Què tal, saguelx bé?

Jaquelina. Perfectament, desde l'última vegada que vosté l'ha vist.

Enriqueta. M'en alegro. Aquesta tarde he estat a casa de vosté.

Jaquelina. Ja m'ho han dit.

Enriqueta. Vetaquí donchs...

Jaquelina. Però fassim el favor, segui.

Enriqueta. Estich molt ocupada aquets díes: organiso una funció de beneficencia en el Circol Còmich-Lírich. Aficionats, no més, sab? Han de ser tres... però persones distingides!... Hi ha tanta perversitat en el mon de les bones obres!

Jaquelina. Bé prou que'm consta!

Enriqueta. Donchs, veurà, jo tinch de representarhi, un juguet en un acte y voldría que vostè m'acompanyés.

Jaquelina. Jo?

Enriqueta. Sí, que'm diu?

Jaquelina. Que sí... però ab una condició.

Enriqueta. Digui.

Jaquelina. Que jo tinch de triar l'obra.

Enriqueta. Ne te alguna de pensada, ja?

Jaquelina. Sí...

Enriqueta. Y qu'es?

Jaquelina. Una comedia d'un amich meu.

Enriqueta. Y com se titula?

Jaquelina. Senzillament: «Dugues dònes».

Enriqueta. Y l'assumpto...?

Jaquelina. Molt viscut! Figuris! Es el cas d'una noya casada de poch. Se diu Magdalena.

Enriqueta. Ah!

Jaquelina. Si. Se diu Magdalena, com se podría dir un altre nom qualsevol.

Enriqueta. Es paper bonich?

Jaquelina. Molt! Es el meu. Aquesta Magdalena, te per amiga, a Berta, dòna molt distingida, elegant...

Enriqueta. Es bonich també aquest paper?

Jaquelina. Ja ho veurà!... Es el seu... Berta en altre temps ha sigut amistansada del marit de Magdalena, però ningú may, ho ha sospitat tant sols. Berta, al vèurel casat, no te altre desitg que tornarsel a fer seu,.. y ho logra, en efecte... Però, oh! ab una trassa tant subtil, que demostra clarament la sòlida experiencia que te en aquestes coses...

Enriqueta. Sembla mentida que hi haigi dònes aixís!

Jaquelina. Donchs n'hi ha.

Enriqueta. De totes maneres me sembla que es el marit el més culpable.

Jaquelina. Oh! el marit... es un miserable... un malvat... si es cert... però aquesta Berta!... Calculi... Perxò jo li he explicat perque'm temía que a vostè li sapigués greu, representar en públich un paper tant antipàtich.

Enriqueta. Oh! tot depend del desenllàs. Com acaba?... Quan les dugues dònes se troven...?

Jaquelina. Donchs, quan Magdalena trova a la amiga que tant baixament l'ha trait, naturalment no pot estarse de dirli a la cara tot lo qu'ella pensa de sa indigna perversitat.

Enriqueta. Y acaba aixís?... No m'agrada pas gens... Els autors desconeixen en absolut la bona societat! Figuris!... una senyora com vostè, per exemple parlant ab aquest to ab una senyora com jo, posem per cas. Que inverosímil!

Jaquelina. Vol dir?

Enriqueta. A més qu'això no es una comedia lleugera y a nosaltres ens convé una obreta que no fassi posar serios als espectadors!

Jaquelina. Ja hi hauría un medi: y es fent que l'hermosa Berta hi renuncihi.

Enriqueta. Però, ja s'hi avindrà Berta en això?

Jaquelina. Serà lo més prudent.

Enriqueta. Però ella, potser es atrevida...

Jaquelina. Però no fins a aquest extrem. Y si es cas me sembla que fentli la següent observació n'hi haurá prou: «Vostè estima massa la seva reputació, pera comprometela

en un escándol. Si això arrivés a succeir, li podría costar la pèrdua de valioses amistats. Renuncihi al meu marit y quedis ab tots els altres que jo no'ls hi disputaré pas, perque estich més que contenta ab el que tinch, y, en cambi, jo li prometo no dirne may una paraula a ningú». Vetaquí com ho arreglaría, jo, si fos la dòna del marit, ab la seguretat, que l'amiga, qu'es dòna de gran discreció, reconeixería que lo que jo proposo es la solució més acertada. Que li sembla a vostè?

Enriqueta. El seu marit qu'es persona de molt bon gust li podrà donar parer sobre aquesta qüestió. Estigui certa que lo qu'ell decideixi serà lo millor. Ab el seu permís vaig a dir bona nit a la marquesa. Es precís que passi a saludar al meus amich. Ja me excusarà.

Jaquclina. Y donchs!

Enriqueta. Digui a n'en Lluis que he sentit molt no poguerlo saludar, però tenía promés el cotillon a casa dels senyors de Huxdale, y hi arrivaría tart. Li prego...

Jaquelina. Descuidi, li diré...

Enriqueta. A reveure Jaquelina...

Jaquelina. A reveure, senyora... *(S'en va Enriqueta.)* Uf!

Va a obrir a Ernest.

ESCENA IX

JAQUELINA, ERNEST y GASPAR

Jaquelina. Ja està!

Ernest. S'en ha anat?

Jaquelina. Sí.

Ernest. Aixís ja no te rival?

Jaquelina. Sí, però encare tinch marit!

Ernest. Deixim fer a mi.

Truca.

Jaquelina. Oh! el cor me fa uns salts...

Gaspar. *(Entrant.)* Han trucat els senyors?

Ernest. Sí. Quan vingui'l senyor compte acompanyil aquí.

Gaspar, Està bé.

S'en va.

Jaquelina. No pot trigar gaire... Ho deixo a la mà de vostè... Vuy no més que pateixi forsa, compren?... Qu'es cregui que l'he enganyat de debó. Aixís veuré si m'estima encare... Digali qu'he estat a casa d'un home elegant, distingit, irresistible... No hi fes qu'exageri.

Ernest. No tingui por!

Jaquelina. Confío en vostè! *(Anantsen y tornant.)* Sobretot que pateixi forsa!... L'estimo tant!

ESCENA X

ERNEST, LLUIS, *després* JAQUELINA, *la* MARQUESA, CARTERET *y* M. RAMON

Lluis. Bona nit, Ernest. En Gaspar m'ha dit...

Ernest. Si, tinch de parlarte.

Lluis. Home, quin posat més solemne! Sembles un retrat de familia!

Ernest. Haig de dirte coses molt series...

Lluis. Y no podríes dirmeles ab música?

Ernest. No es qüestió de bromes, t'ho asseguro!

Lluis. Està bé, home. Explícat. Engega el discurs. Vols un bolado? tinch de pendre notes?

Ernest. Home, es admirable! Tu estàs alegre, satisfet.,. y jo estich preocupat, de malhumor... Però, es natural: jo acabo de fer una bona acció y tu acabes de cometre una vilesa! La vida es així!

Lluis. Però, qu'estàs dient?

Ernest. Dich... dich qu'has enganyat a la teva dòna!

Lluis. Jo?

Ernest. Sí... avuy!

Lluis. Que'ts boig?

Ernest. Aquesta tarda a les 6 has anat a casa l'Enriqueta. Es inùtil que ho neguis.

Lluis. Es extraordinari!

Ernest. Què...?

Lluis. Y què?... que ja que ho sabs no'm vuy rebaixar inventant mentides indignes de mi. Es cert; hi he anat.

Ernest. Que has fet, eh? que has fet, digues? Has trait indignament a la teva ssposa! Te has entregat al primer capritxo criminal que se t'ha presentat... y això es molt mal fet, però molt mal fet!

Lluis. No tant home, no tant. Però com ho has sapigut?

Ernest. Per la Jaquelina.

Lluis. Ella? Ella, sab...?

Ernest. Tot!

Lluis. Així si que tens rahó: està molt mal fet! Es un disbarat, ho reconech... Pobre!... Però no tota la culpa es meva, bona part ne te ella també.

Ernest. Què dius?

Lluis. Si, ella, que ab ses preguntes indiscretes ha despertat en mi, recorts ja dor-

mits... que ha revifat coses que'l temps havía apagat, que m'ha aturdit, que m'ha fet perdre'l seny.,. Després s'en ha anat m'ha deixat sol, indefens... Els homes necessiten qui'ls defensi... no tenen armes ells. No disposen del pudor ni jugen la coquetería... La més petita sorpresa fa lo que vol de nosaltres. No saben, no poden resistir la tentació els homes. Propiament, nosaltres som el sexe dèbil! Y la Jaquelina ha creat al voltant meu una atmòsfera de tendresa tant dolsa, tant subtil, que m'ha fet perdre'l cap. Necessitava parlar d'amor a tothom... a la primera dóna que se'm presentés... Perxó quan ella ha vingut...

Ernest. Li has parlat d'amor?

Lluis. Que volíes que fes?

Ernest. No t'en penedeixes donchs? Estàs satisfet de la teva conducta?

Lluis. No home; estich desesperat! Lo qu'he fet es estúpit, miserable! Veyam... voldría que'm diguessis perque hé enganyat a la meva dona, a qui jo estimo ab tota l'ànima, ab una altra dona a qui no estimo gens ni mica? Veyam perquè?... Veus, veus... no sabs que respóndrem. Tant poca dignitat tens tu com jo!

Ernest. Home'm sembla...

Lluis. Pobra criatura!

Ernest. Oh! si, pobra!

Lluis. Y sabs si s'ha disgustat molt? Si ha sofer gaire?

Ernest. Si, que ho se: molt!

Lluis. No se que'm faría. Mira, Ernest: jo l'estimava... Deu sab com l'estimava! però ara que se qu'ha sofert, qu'ha plorat per mi, me sembla que l'estimo cent vegades

més encare! Les dones no saben que quantes més llàgrimes llensen per nosaltres mes creix nostre amor per elles, si ho sapiguessin, estigues cert que'ns diríen: «Corre, enganyem, enganyem una altre vegada». Pero, es clar, com que no ho saben no'ns ho diuen.

Ernest. Vols dir qu'encara s'en hauría de tenir per ben ditxosa?

Lluis. No; pero hauría de saber, de compendre que pera mi, està per sobre de totes les dones del mon, que pot tenir absoluta confiansa sino en mi... en ella! Mira, Ernest, l'amor de l'amant, sempre sembla fingit; sempre s'hi trova a faltar aquella solícita vigilancia per la nostra salut, que tant adorable fa a l'esposa, y no't diu may: «Abrigat bé; ves ab conte que fa molt d'aire!» Tens tota la rahó: es una infamia lo qu'he fet. Pero quan hauré vist a la Jaquelina y li hauré dit tot lo que li tinch de dir, estich cert que'm perdonarà; oh! si!

Ernest. Y tu la perdonaràs?

Lluis. De què?

Ernest. D'haver complert la seva promesa.

Lluis. Quina promesa?

Ernest. De faltar al seu deber el día que faltessis tu.

Lluis. Que dius?

Ernest. La veritat. La Jaquelina també t'ha enganyat!

Lluis. Això es fals!

Ernest. Te, llegeix. Aquí tens la carta qu'ha enviat a la seva tía notificantli la seva resolució.

Lluis. *(Llegeix.)* Oh!

Ernest. Un cop escrita ha fugit.

Ernest. Ahont?

Lluis. A casa d'un home jove, distingit y elegant, qui n'està enamoradíssim, y s'hi ha estat més de dugues hores, sola ab ell...

Lluis. No, no pot ser!

Ernest. Sí, sí...

Lluis. No ho puch creure

Ernest. Perque no? Potser te penses que a tu t'ha de passar tot, qu'has de ser sempre felís, que may t'ha d'arrivar el càstich? Ah! no, no, amich meu. Ara't toca a tu noy, te toca a tu!

Lluis. Prou! Calla! Te dich que la Jaquelina no ha fet això!

Ernest. Perquè?

Lluis. Perquè m'estima!

Ernest. Y que hi fa? S'estima?... s'enganyarà! No te rès que veure una cosa ab l'altre.

Lluis. Pels homes, si, es cert, pero per les dones no es veritat; no ho es, no pot serho.

Ernest. Pero, veyam, perquè?

Lluis. Perquè sería massa desgraciat!

Ernest. (*Rient.*) Es admirable!

Lluis. Perquè jo patiría massa; perquè si hagués de duptar de la Jaquelina, ja no creuría may més en rès; perquè la Jaquelina es la llealtat y la sinceritat personificades; perquè es mes pura que la llum y més clara que l'aigua de la font viva; y, vaja, perquè la Jaquelina es la Jaquelina, y, prou!

Ernert. (*Ab forsa.*) Donchs t'ha enganyat!

Jaquelina. (*Corrent als brassos de Lluis*). No no es veritat! no es veritat, no t'el creguis

Jo no t'enganyat ni ara ni may!

Ernest. Com?

Jaquelina. Mentider!

Ernest. Jo? Aquesta si qu'es bona!

Lluis. Que significa tot això?

Jaquelina. Calla! (*A Ernest.*) Es precís no tenir cor per ferlo patir així's! Que li ha fet ell a vostè? Y gosarà dirli amich encara!

Ernest. Pero, senyora...

Jaquelina. Calli, que ja'l conech ara... Vostè qui atrau les dones a casa seva, pera felshi perdre'l cap ab champagne, se les dona de moralista. Quin cinisme!

Ernest. | Això ja es massa. Es vosté qui ha exigit que...

Jaquelina | *(Violent).* Es desesperant! Que no ha comprés que jo...

Lluis. Calleu! Ja n'hi ha prou. A veure si'ns entenem. Digas: tu has escrit aquesta carta?

Jaquelina. Sí, però...

Lluis. Però què? Has anat a casa d'un home?

Jaquelina. Sí, però...

Lluis. Y has estat dugues hores sola ab ell?

Jaquelina. Sí, però... ré!

Lluis Ah, si?... Ves fesho creure a qui vulguis!...

Jaquelina. Lluis, Lluis, te juro!...

Lluis. Es fnutil. No't crech!

Jaquelina. Oh! Deu meu! Ara que voldría que'm creguessin no'm creuen! Ah! què desgraciada soch!

Lluis. Prou, prou. No més vuy saber una cosa: el nom d'aquest home!

Jaquelina. Es que...

Lluis. Digas!

L'Ernest, ab gestes, li diu desesperadament que calli.

Jaquelina. No puch... He promés...

Ernest. Ho ha promes.

Lluis. Ah! tens por per ell? Fas bé!

Jaquelina. Per ell?... Y què se m'endona d'ell. Es...

Lluis. Que't detura?

Jaquelina. Ré... Es l'Ernest!

Lluis. (*Obrintli els brassos*). Ah! ja sabía jo que no erats culpable!

Ernest. Això es lo més trist de tot!

Lluis. Perdonam!

Jaquelina. No. Jo'n tinch la culpa, ja ho veig; te demano perdó de que m'haigis enganyat.

Lluis. Tu fas lo que vols de mi. Te perdono!

Ernest. (*Emocionat*). Y quin bon cor!

Lluis. (*A Ernest*) Oh! y tu...

Ernest. No t'hi amoinis... D'aquí en avant tot m'ho pendré rient.

Jaquelina. Eh?

Ernest. Sí, perque acabo d'adonarme que les contrarietats me venen tant seguides, que ja'm diverteixen. Fins ara'm queien una darrera l'altre com pluja menuda; però això ja es un diluvi... Es dtvertit! Y ré: m'hi tornat alegre, molt alegre! Gracies nois!... Vosaltres m'heu fet compendre que la vida s'ha de pendre així: alegrament.

Jaquelina. Es boig!

Entrant la Marquesa, Carteret y M. Ramon.

Ernest. Vinguin, vinguin.

Marquesa. Què hi ha?

Jaquelina. Hi ha, tía, que he enganyat a tothom menys al meu marit.

Carteret. Vaja!

Marquesa. Ah! cap de pardals!

M. Ramon. Donem gracies a Deu, senyora, y complírem la prometensa d'anar en romiatge a Chartres, però no en ferrocarril.

Marquesa. Naturalment, hi anirem en automòvil.

Ernest. Y jo, senyores, els anuncio el meu casament ab la senyoreta Sofia Bernier. Y els participo que no més escriuré llíbres alegres... qu'ella no farà més que mùsica alegre... y que no més tindrem fills alegres!

Jaquelina. Perdonemlo, donchs?

Lluis. (*Abrassantla*). Ja que som felissos, perdonemlo!

Jaquelina. Hosom; però estich segura que'm tornaràs a enganyar.

Lluis. No; aixó no es pas segur!

Carteret. Y encare que fas aixís; què?

Marquesa. Te rahó, què? tant seval: l'amor vetlla!

TELÓ

BIBLIOTECA "DE TOTS COLORS"

	Pessetes
La llàntia del odi, tragedia en quatre actes, per Gabriele d'Annunzio. . .	2
La fortuna boja, comedia en quatre actes, per Joseph Morató.	2
Papà ministre, drama en tres actes, per Gerolamo Rovetta.	2
¡Por! comedia en un acte, per Felix Duquesnel. (agotada)	50
Els mestres contistes. Volum primer. .	1
La campana submergida, rondalla escénica en cinch actes, per Gerhart Hauptmann.	2
Les ales de cera, comedia en dos actes, per Manel Folch y Torres. . . .	1 50
Cor delator, monòlech, per Edgar Poe.	25
L'assumpció de Hannele Mattern, drama d'ensomni en dos actes, per Gerhart Hauptmann.	1 50
Els pobres menestrals, obra en tres actes, per Adrià Gual	2
Els mestres contistes, Volum segón.	1
Els picarols, rondalla de l'Alsacia en tres actes, per Erckmann-Chatrian.	2
Joventut de Príncep, comedia en cinch actes, per Wilehlm Meyer Forster.	2
Gent d'ara, comedia en dós actes, per Eduard Coca y Vallmajor	1 50
Un cop de vent, pas de comedia per Joseph Morató	50
Cavallería Rusticana, Escenes sicilianes, per G. Verga.	75

	Pessetes
Rosa Bernd, drama en cinch actes, per Gerhart Hauptmann.	2
L'honor, topo en un acte, per Apeles Mestres.	50
Els mestres contistes. Volum tercer . .	1
La familia Rocamora, drama en quatre jornades, per Pompeu Crehuet. . .	2
Un joch de cartes o Memorialistes ab lletra menuda, sainet en un acte, per Manel Folch y Torres.	75
El pobre Enrich, llegenda germànica en cinch actes, per Gerhart Hauptmann.	2
La morta, quadro dramàtich, per Pompeu Crehuet	1
L'enrenou del poble, quadro de costums en un acte, per Felip Palma. . . .	75
El comensar de les coses, comedia en quatre actes, per Joseph Morató. .	2
Llibre del actor, per J. Ferràn Torras.	1
Flames en l'ombra, drama en tres actes, per A. Butti.	2
Les precioses ridícules, comedia en un acte, per Molière.	1
Drama d'humils, un acte, per J. Puig y Ferreter	1
Nit de neu, drama en un acte, per Robert Bracco.	1
Pèl de Panotxa, obra en un acte, per Jules Renard	
L'Agricultor de Xicago, comedia en dos actes, per Gabriel Timmory .	1 50
Gaziel, poema lírich-dramàtich en un acte, per Apeles Mestres. . . .	1
Les angunies del epòs, comedia en tres actes, per Joseph Morató. .	2
Edip Rey, tragedia de Sòfocles. . .	2

	Pessetes
El malalt imaginari, comedia en tres actes, de Molière	2
Flors y Violes, dos actes de comedia, per Pompeu Crehuet.	1 50
Les arrels, drama en tres actes, de Joseph Morató	2
La Cort de Lluís XIV, drama històrich en cinch actes, de Victorià Sardou.	2
La Rondalla del Amor, Trilogía, de l'Apeles Mestres.	1
Les bessones, quadro de comedia, den Florenci Cornet.	75
Reixes enfora, drama en tres actes, den Manel Folch y Torres . . .	2
Scherzo, comedia en un acte, de J. Pous y Pagés	75
May se fa tard si el cor es jove, comedia en tres actes de l'Avelí Artís y Balaguer	2
L'únich consol, drama per R. Suriñach Sentíes	1
Un retrat, drama escrit en Esperanto, per Nadina Kolowrat	75
Fontalegría, dos actes de comedia, per Pompeu Crehuet	1 50
El Bon Rey Dagobert comedia en quatre actes y en vers per Rovoire. .	2
Pirenenques poesies per Joseph M. Guasch.	2
L'ase d'en Buridan comedia en tres actes per R. de Flers y G. A. Caillavet.	2
Raig de sol comedia en dos actes per Joan B.ª Pagés.	1 25
El Rey comedia en quatre actes per G. A. de Caillavet, R. de Flers y E. Aréne.	2

Burgeseta, comedia en tres actes per D. y V. Corominas Prats. . . . 2

Extrems que's toquen, dialech de Manel Folch y Torres. 1

El curandero nou, sainet en un acte de Ramon Ramon y Vidales. . . 1

El patró Pere March, drama en un acte de Pompeyus Gener. . . . 1

La Verge Boja, obra en quatre actes, per Enrich Bataille traducció catalana, de Carles Costa. 2

El Teatre tal com es, la hermosa Conferencia, per Enrich Irving . . . 25

Doncell qui cerca muller, follia amorosa en un preludi y tres actes per Adrià Gual. 2

Ombres d'amor, fantasía en un acte per Joseph Burgas.. 1

Preu: 2 ptes.